

Virolahden Tulkit

Virolahden Tulkit ry
Sukuyhdistyksen
tiedotuslehti 15.6.2013

19

Virolahden Tulkit

19

Virolahden Tulkit ry • Sukuyhdistyksen tiedotuslehti • 15.6.2013

Sisältö

Puheenjohtajan mietteitä: On aika	3
Kokouskutsu: Virolahden Tulkit 20 vuotta	4
Juhlakokous	4
Esittelemme: Osvald Tulkki, pasunisti ja supervaari	6
Virolahtelaisia perinneruokia 3:	
Perunapiirakka	16
Lapsuuteni Kotkan Lankilassa	22
Kaikkien viulistien äiti	26
Sukuviestin kirjoituskilpailu 2012	28
Sukuseurojen Keskusliiton timanttinen strategia	29
Pekka Tiilikainen	30
Vuosien mielipaha	31
Maalaistalon elämää viiskytluvulla, osa 3:	
Juhlapyhiin viettoa Pihlajan Haajalla	32
Kirjat: Lannistettu kotiseutu	34
Yläurpala – kylä rajalla	36
Isoveli valvoo, osa 3:	
Loukkaannu vain kotona	38
Sanomista	40
Jonnat & Donnat, Junnut & Jannut	43
Tapahtui Virolahti-viikolla 2012:	
Musiikin pauloissa, Wirta Rock Virojoella	44
Uutta harrastusta etsimässä:	
Mestarin opeilla, Tàì jí	47
Osta sukuseuran tuotteita	50
Tärkeitä päiviä	52
In memoriam	52
Virolahden Tulkkien sukuseuran hallitus 2009–2013	55

Kannen kuva: Maire ja Osvald Tulkki hääkuvassa 12.11.1944.

Toimituskunta:

Heikki Tulkki, puheenjohtaja
Jaakko Liukkonen, päätoimittaja
Liisa Ahonen
Siru Ahopelto
Jukka T. Tulkki
Riku Tulkki

Kuva Osvald Tulkkin arkistosta

PUHEENJOHTAJAN MIETTEITÄ

On aika

Kuluva vuosi on sukuyhdistyksemme merkkinvuosi. On siis aika juhlia. Tämän vuoden elokuussa tulee kuluneeksi 20 vuotta sukuyhdistyksemme perustamisesta. Perustaminen tapahtui järjestyksessään toisessa sukkokokouksessa 8.8.1993.

Jäseniä yhdistyksessämme on tällä hetkellä 165. Olemme siis verrattain pieni sukuseura. Hallituksen ulkopuolinen toimintamme on keskittynyt joka neljäs vuosi järjestettävään sukkokokouksen lisäksi vuosittain ilmestyvään Virolahden Tulkkien tiedotuslehteen sekä sukkokokousten välivuosiin järjestettäviin kotiseuturetkiin.

Tasokas lehtemme on niittänyt mainetta ja toiminut mallina muille sukuseuroille. Olemme osallistuneet menestyksellä joka toinen vuosi järjestettävään Sukuseurojen Keskusliiton sukkulehtikilpailuun. Vuonna 2005 saavutimme jaetun toisen sijan. Ensimmäistä palkintoa ei tuolloin raadin päätöksellä lainkaan jaettu. Vuonna 2009 saimme jaetun 3. palkinnon, ja huipun koimme kaksi vuotta sitten, jolloin voitimme koko sukkulehtikilpailun ensimmäisen palkinnon. Tämänvuotiseen kilpailuun emme voi edellisikerran voiton vuoksi osallistua, mutta seuramme lienee palkintoraadissa edustettuna.

Kerran vuodessa ilmestyvä lehti ei ole kovin ajantasainen vaihtoehto yhdistyksemme asioista tiedottamiselle. Tämän vuoksi tarvitaan myös sähköistä tiedottamista. Nettisivujen ohella olemme tänä vuonna tehneet uuden aluevaltauksen: Virolahden Tulkit ry löytyy nyt myös Facebookista. FB-sivujemme ylläpitäjinä toimii allekirjoittaneen ohella Kimmo Tulkki. Toivomme luonnollisesti mahdollisimman monen liittyvän seuramme Facebook-sivulle.

Uutuuksia on myös myytävänä sukkokokouksessamme. Olemme hankkineet sukkoseurallemme oman T-paidan ja lippiksen. Lisäksi yhdistyksemme ensimmäinen puheenjohtaja Hannu Tulkki on pitkäaikaisen

sihteerimme Liisa Ahosen avustuksella tehnyt päivitetyn version kirjastaan Virolahden Tulkkien kuusi sukkopolvea. Päivitetyn version voi myös hankkia itselleen esimerkiksi 3.8. Haminassa pidettävässä sukkokokouksessa.

On myös muutoksen aika. Kahden vuosikymmenen aikana yhdistyksellämme on ollut kaksi puheenjohtajaa: Hannu Tulkki vuosina 1993–2005 ja allekirjoittanut vuodesta 2005 lähtien. Kolmas vuosikymmenemme käynnistyy järjestyksessään kolmannen puheenjohtajan johdolla. Olen henkilökohtaisesti syistä päättänyt, etten asetu enää ehdolle puheenjohtajan pestiin seuraavalle nelivuotiskaudelle. On siis aika kiittää teitä kaikkia kuluneista vuosista. Erityisesti haluan kiittää kaikkia hallituksemme jäseninä viimeisen kahdeksan vuoden aikana toimineita henkilöitä. Meillä on hieno sukuyhdistys. Kehitetään sitä entistä hienompaan suuntaan.

Hyvää kesää ja tapaamisiin sukkokokouksessa elokuussa!

Kiittäen ja kumartaen

Heikki Anton Tulkki

Heikki Tulkki

Kuva Jaakko Liukkonen

Virolahden Tulkit 20 vuotta

Virolahden Tulkkien sukuseuran perustamista tulee tänä vuonna kuluneeksi 20 vuotta. Juhlakokous pidetään lauantaina 3.8.2013 Haminassa, Varuskuntakerhon tiloissa. Osoite on Kadettikoulunkatu 3. Tervetuloa!

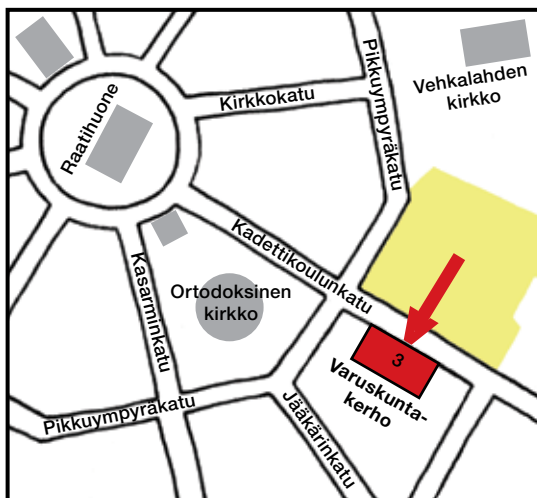
Juhlakokous

Virolahden Tulkit ry:n kahdeksas sukkokokous lauantaina 3.8.2013 klo 12.00

KOKOUKSEN OHJELMA JA AIKATAULU

- klo 12.00 Ruokailu Varuskuntakerhon noutopöydästä
- klo 13.30 Tervehdykset ja huomionosoitukset
- klo 14.00 Varsinainen sukkokokous alkaa
Avaussanat: Heikki Tulkki
Kymenlaakson laulu
SSK:n tervehdys
Lausuntaa: Ritva-Liisa Ripatti
Juhlapuhe: Raimo Päiviö, FT
Lauluyhtye Taika esiintyy
Kokous esityslistan mukaisesti

Kokousoisuuden päätyttyä lauletaan Karjalaisten laulu.

ILMOITTAUTUMINEN JA OSALLISTUMISMAKSU

Sukukokoukseen osallistuminen pyydetään ilmoittamaan 10.7.2013 mennessä Juha Tulkille, Tulkintie 9, 49960 Ala-Pihlaja, puhelimella 044 3046 230, sähköpostilla juha.tulkki@gmail.com

Sukukokouksen osallistumismaksu (sisältää ruokailun) on 25 euroa (7-14-vuotiailta 15 euroa, alle 7-vuotiailta ei peritä osallistumismaksua).

Osallistumismaksut maksetaan 10.7.2013 mennessä Virolahden Tulkkien tilille FI72 5172 3340 0073 14

Osvald Tulkki

pasunisti ja supervaari

Helsingissä kotiovensa avaa pirteä ja energinen, kunnioitettavat 90 ikävuotta pian saavuttava herrasmies. Elämää kokeneet silmät huokuvat viisautta, ymmärrystä ja ennen kaikkea kiitollisuutta koetuista vuosista. Vaikka tämän hetken ainoaksi harmikseen hän nimeää allergisen nuhan, pian valkeneva elämäntarina paljastaa, ettei tämänkään miehen kohdalla elämä ole tehnyt poikkeusta: elämä on usein ylä- ja alamäkien tie ja juuri sellaisenaan kaunis.

Vuonna 1923 Virolahdella Pihjalan kylässä syntyi **Emil** ja **Fanny Tulkin** perheeseen kuudes lapsi, **Osvald Leo Mikael**. Sittemmin perhe sai vielä yhden lapsen verran

Kuva Hannu Tulkin arkistosta

Emil Mikonpoika Tulkki ja Fanny Maria Koskinen 1.3.1913 ilmeisesti kihlajaiskuvassa.

lisäystä, eikä toisinaan vain hellahuoneessa asuneen perheen arjesta puuttunut vilskettä. Perheellä oli sekatavarakauppa Pihlajassa, joka Osvaldin muistikuvien mukaan ei ollut maailman tuotteliain yritys.

– Isäni oli liikemies, mutta lapsuuteni kodin tason muistaen ei hän kyllä mikään liikenero ollut. Niinpä kauppa teki konkurssin, ja me muutimme sieltä Kotkan kautta Viipuriin. Itse en muista noista asioista, koska olin silloin vasta ehkä 4-vuotias.

Jo lapsena Osvald sai kokea elämän kovan otteen, kun hänen veljensä **Osmo** menehtyi heidän asuessaan Viipurissa. Elämän oli silti jatkettava, ja nuori Osvald aloitti pian opintonsa Tiiliruukin kansakoulussa.

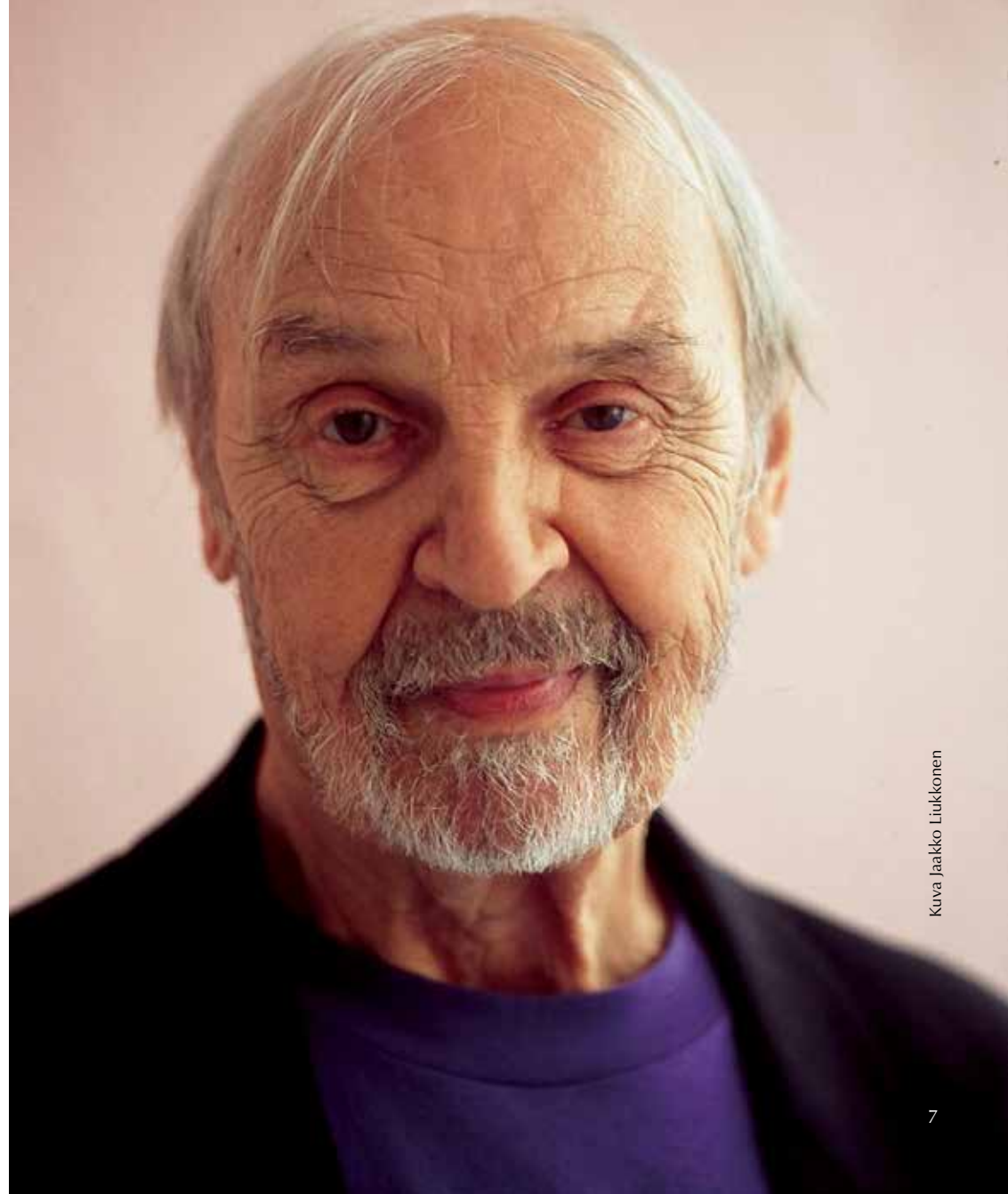
– Sain sen jotenkuten käytyä, vaikka olen aika kovapäinen. Asiaa helpotti veljeni **Oiva**, sillä hän joutui myös käymään viimeisen kansakoululuokan. Hän oli varojen puutteen joutunut keskeyttämään lyseon.

Niin he istuivat yhdessä oppitunneilla ja saivat opettajalta myönteistä palautetta.

– Kiitos Oivan, jota aina ihailin – hän oli todella hieno veli. Hirvittävää, että mitalein palkittu sotilas kaatui viimeisenä sotakesänä.

Osvald oli jo nuorena erityisen kiinnostunut musiikista. Ohuista kuminauhoista ja rautalangoista hän yritti loihtia säveliä ja oppia ymmärtämään musiikin ihmeellistä maailmaa. Rohkeana hän ilmoittautui kouluunsa

Kun jo toista kertaa minua pyydetään kertomaan jotain elämästäni, niin yhtenä sukumme vanhimpana vaarina katson velvollisuudekseni muistella menneitä, vaikka eivät ne taakse jääneet päiväni ketään kiinnosta. Jutellaan kuitenkin.

Kuva Jaakko Liukkonen

Viipuri 1934. Tiiliruukin kansakoulun neljäs luokka. Osvald eturivissa toinen oikealta.

perustettuun torviseitsikkoon vuonna 1934.

– Opettajaksemme tuli Karjalan Kaartin musiikkialiupseeri. Hän katseli meidän poikien huulia ja suita, sekä niiden muotojen mukaan jakoi ne torvet. Minulle tuli baritonitorvi, jollaista joku Venäjän keisarikin oli kuulemma soittanut. Opettajamme oli tosi hyvä alallaan. Vähässä ajassa hän sai meille suuren repertuaarin sen ajan suosituista kansanlauluista, marsseista, virsistä ynnä muusta.

Siitä alkoi Osvaldin huima kehittyminen, joka vei hänet orkesterin kanssa konserttoimaan jopa Viipurin yleisradioasemalle. Keran orkesteri teki retken Helsinkiin ja pääsi soittamaan höyrylaivan kannella. Se oli Osvaldille ikimuistoinen hetki.

Tie muusikoksi ei kuitenkaan ollut helppo. Lahjoistaan huolimatta Osvaldin täytyi harjoitella torvensoittoa sitkeästi.

– Meillä oli kotona nuotillinen virsikirja, opettelin kaikki sävellajit ja millä sormituksella mikäkin ääni onnistuu sekä kuinka monta lyöntiä minkäkin arvoinen nuotti vaatii. En ihmettele, että siskoilta tai muilta usein

Kuva Hannu Tulkin arkistosta

Sisarukset vasemmalta Osvald, Matti, Alli, Aune ja Ensio vuonna 1944.

meni hermot, kun he joutuivat ahtaissa oloissa sellaista mölyä kestäämään. Uskon, että se oli kaameaa kuultavaa.

Kaartin soittokunta

Ajan myötä päättäväinen harjoittelu alkoi kuitenkin tuottaa tulosta, ja Osvaldin musikaalisuus puhkesi kukkaan. Torkkelin puiston

Mairen ja Osvaldin hääkuva 12.11.1944.

ohi kipitellessään nuori juoksupoika nautti täysin siemauksin Karjalan Kaartin soittokunnan soitosta ja haaveili, että saisi jonain päivänä olla osa hienoa orkesteria. Nuori mies ei saattanut arvatakaan, kuinka pian tämä haave toteutuisi.

– Opettajani ja eläkkeelle jäänyt aliupseeri suosittelivat minua kapellimestari **Leni Linnalalle**. Olin vielä pieni poika, 12-vuotias, ja aika hentoinen. Linnala katsoi minua ja sanoi: "Sinusta tulee pasunisti, mutta kun et vielä yletä kädelläsi pasuunan seitsemänteen vetoon, saat alkaa tenoritorvella." Niin sain käsiini instrumentin, jota osasin jo auttavasti soittaa.

Osvald asettui välistemään soittamaan, ja lopulta vaihto pasuunaan unohdettiin täysin, sillä hän hoiti hommansa loistavasti. Siten hän päätyi viettämään useita vuosia välistemman soittajana markan päiväpalkalla. Tästä hän ei kuitenkaan ole laisinkaan katkera.

– Olemme kuitenkin valtion kanssa varmaan tasoissa, koska olen saanut 30 vuotta pientä taiteilijaeläkettä. Soittokunnassa oli monta etevää muusikkoa, jotka olivat suo-

Karjalan Kaartin soittokunta 1940-luvun alussa.

Kesäisin matkailtiin ahkerasti. Perhe ja auto vuonna 1952.

Camping-matkalla Pariisissa 1960-luvulla.

Hampurissa, josta matka jatkui kohti etelää.

Käpylän
Urheilijoiden
orkesterin
ohjelma.

Italiassa.

Maire Venetsiassa.

rittaneet sotilaskapellimestaritutkinnon, joten Viipurin musiikkiopiston, ja heidän opastuksellaan sain päntättyä päähäni musiikinteoriaa ja solfausta. Pidin kovin siitä, että sai olla mukana soittamassa hienoa musiikkia, sillä soittokunnan repertuaari oli valtava.

Perhe on tärkein

Pelkkää musiikkia ei Osvaldinkaan elämäntään ollut. Sodasta hän mainitsee kesän 1941, jolloin hän tutustui perusteellisesti Kiestingin ja Uhtuan korpiin alikersanttina. Hän tapasi tulevan vaimonsa **Mairen** vuonna 1944, ja rakastui korviaan myöten. Heidän yhteinen, onnea ja tuskaakin sisältänyt, taipaleensa kesti 67 vuotta. Kun he olivat menneet naimisiin, Osvald meni Oulun läänin poliisiksi. Rakastunut vaimo seurasi miestä

alkeellisiin oloihin, vaikka oli raskaana. Tämän seurauksena hän sai keskenmenon ja he menettivät ensimmäisen lapsensa, **Jarmo**-pojan. Pian Osvaldin jätettyä poliisin hommat Oulussa he muuttivat takaisin Helsinkiin vuonna 1946, ja nuorelle parille siunaantui **Tytti** (s. 1946).

– Tytti opiskeli sittemmin lääkäriksi ja olen siitä hyvä esimerkki, että hän on ammatinsa parhaita kun on pystynyt minuakin pitämään hengissä, vaikka olen tällainen ukkoräjä. **Vesa**-pojan saimme vuonna 1949 ja hänestäkin meille oli vain suurta iloa. Hirveä oli se tuska, jonka saimme kokea, kun hän menehtyi vuonna 2005.

Perheen perustamisesta ja elämän koettelemuksista huolimatta musiikilla oli yhä vahva rooli Osvaldin elämässä. Vuonna 1947 Helsinkiin perustettiin poliisioitto-

Radio-orkesterin muusikoita, puhallinyhtye Imperial. Osvald takana seisomassa toinen oikealta.

Radion viihdeorkesteri vuonna 1953. Keskellä George de Gozinsky, Osvald takarivissä äärimmäisenä oikealla.

kunta, ja Osvald liittyi monien tuttavien tavoin orkesteriin. Vaikka pesti oli mieluisa, sai Osvald huomata, ettei baritonitorven soitolla rikastu. Niinpä hän viimein vaihtoi pasuunaan, vaikka sei ei suuria taloudellisia muutoksia tuonutkaan. Sinnikkään harjoittelun ja muiden apuun turvautumisen ansiosta Osvaldia alettiin pyytää sijaiseksi konsertteihin, teatteriorkestereihin ja jopa Radion sinfoniaorkesteriin.

Radion sinfoniaorkesteri

Koitti vuosi 1953. Radion sinfoniaorkesteriin vapautui yksi pasunistin paikka. Osvald ymmärsi, että kyseinen pesti olisi hänelle unelmien täyttymys, mutta siihen ei ketä tahansa

kelpuutettaisi. Hän ryhtyi harjoittelemaan urakalla koesoittoa varten.

– Kun se suuri päivä vihdoinkin koitti, meni minulta vähän niin kuin pupu pöksyyn. Hakijoita oli kymmenkunta, joista osa oli joko kaupunkien orkestereissa soittavia tai muuten jo palkattuja täysiä ammattilaisia. En kuitenkaan luovuttanut vaan vuorollani puhalsin konserttoani niin kuin vain taisin. Lopulta ylikapellimestari **Fougstedt** astui soittajien eteen ja lausui: "Herra Tulkki on valittu tähän toimeen."

Osvald ei ollut uskoa kuulemaansa, ja täytyi valtavasta onnesta. Siitä alkoi entistä kovempi työ, sillä orkesteriin sopeutuminen ei ollut maailman helpoin asia. Ajan myötä lahjakas pasunisti kuitenkin ansaitsi paikan-

sa ja nautti eri kokoonpanoissa soittamisesta.
– Minusta jännittävimpiä olivat radion suorat lähetykset. Esimerkiksi viihdeorkesterissa kaikki muusikot olivat hyvin rutinoitu-

neita. He tunsivat melkein kaiken repertuaarin ja pärjäsivät hienosti. Ainoastaan jostakin kappaleesta käytiin paikkoja läpi ja tehtiin ehkä hyppyjä lyhentämällä kappaletta paikoin. Se esitettiin heti suorana lähetyksenä.

Iloa eläkkeellä

Ennen eläkkeelle jäämistään Osvald vietti Radion sinfoniaorkesterissa 30 vuotta soolopasunistina. Uraan on sisällynyt konsertteja useiden niin suomalaisten kuin ulkomaalaistenkin tunnettujen kapellimestarien, kuten esimerkiksi **Igor Stravinskyn**, johdolla. Suomen Muusikkojen Liiton RSO:lle kiertopalkinnoksi lahjoittama pokaalimalja annettiin ensimmäisenä Osvaldin haltuun.

– Olen siitä niin onnellinen ja ylpeä, että minä sain sen maljan ensimmäisenä. Tuhannet kiitokset vielä kollegoilleni, jotka olivat niin hyviä minua kohtaan. Oli hienoa elää musiikin maailmassa.

Koitti kuitenkin päivä, jolloin taitavan soittajan palvelusvuodet tulivat täyteen. Jäl-

Maire, Osvald ja kollegojen ystävyysmalja. Se annettiin ensimmäisenä Osvaldille 1977.

Radion sinfoniaorkesteri soittaa Finlandia-talossa.

Musiikkia ja elämää

Eläkkeelle jäätyään Osvald kävi silloin tällöin keikalla, mutta vaikka puhelin soi päivittäin ja esiintymispyyntöjä sateli yhteenään, ei muusikko enää innostunut entiseen tapansa konsertoimaan. Nykyisin hän käy toisinaan kuuntelemassa konsertteja.

– Eräänä päivänä ovikelloni soi. Maaseutokaupungin orkesterin pasunisti halusi ostaa pasuunani. Niin sain sanoa heille jäähyväiseni uskolliselle ystävälleni. Siihen loppui urani muusikkona. Uusi työni oli lastenhoito.

Nyt Osvald elää sanojensa mukaan kuin myyrä kolossaan tehden päivittäin kävelylenkkejä. Hän ei ole luovuttanut, vaan ruoankin valmistaa yhä itse. Silti kaikki ei ole enää kuten ennen. Osvaldin kasvoilta on kaikesta kiitollisuudesta ja ilosta huolimatta luettavissa myös elämän rankat kokemukset. Elämä on opettanut tämän miehen suhtautumaan asioihin myös huumorilla. Ehkä rankinta huumoria hän kohdistaa itseensä.

– Aamulla parranajoon mennessä peilistä tuijottaa, tummatukkaisen ja mustapartaisen miehen sijaan, happaman näköinen harmaa outo vaari. Minusta on tullut kuin surun, epätoivon tai masennuksen liikkuva mannekiini. Kun joskus joudun iloisten, nauravien ihmisten seuraan, niin kohta he minua katsoessaan tulevat hyvin surullisen näköisiksi, ja herkimät heistä alkavat katkerasti itkemään.

Tämä on tietysti leikkipuhetta, eikä tarkoitettukaan uskottavaksi, sillä elämänviisautta ja lämpöä hehkuva mies saa lähinnä ihailemaan vanhenemista. Onhan se lopulta ainut keino kokea tämä elämä monipuolisena ja rikastuttavana.

– Toivotan kaikille sukumme jäsenille, etenkin vaareille, hyvää elämää. Pidetään sukumme vaakuna leijonankäpälineen korkealla loppuun asti, sanoo Osvald Tulkki.

Osvald veteraanikuvassa: "Olimme juuri muuttaneet uuteen kotiin vuonna 1989."

jelle jäi suuri kiitos ja ikävä nelihenkestä pasunistiryhmää ja koko orkesteria kohtaan.

– Siellä tunsin myös pienuutensa ja huomasin, että oppimista musiikin puutarhassa olisi loputtomiin. Mutta ei minulta eläkkeel-

Kuvan takana lukee: "Kun he vielä olivat luonani." Kuvassa Vesa, Osvald ja Maire.

le jäätyäni hommat loppuneet. Lapseni Tytti ja Vesa olivat aikanaan perustaneet perheet. Heillä oli kummallakin kaksi lasta ja heille oli meidän isovanhempien apu tarpeen.

Vuodet kuluivat lastenlasten parissa niin

50-vuotias, nuorekas Radion sinfoniaorkesteri poseeraa vuonna 1977.

nopeasti, että nyt pienistä leikkitovereista on kasvanut maailmalla vaikuttavia diplomi-insinöörejä ja maistereita.

– Olen hyvin ylpeä omaisistani sekä poismenneistä että täällä vielä pitkään talaavista jälkeläisistäni. He ovat olleet minulle suuri ilonlähde.

Vaikka Osvaldin elämä on ollut suuria saavutuksia ja rikkaita kokemuksia täynnä, on myös suru ollut läsnä. Rakkaan pojan menetyksestä hän ei toivu koskaan ja äärimmäisen raskasta oli myös luopua elämänsä suuresta rakkaudesta, Mairesta.

– Maire kaatui ja loukkasi selkensä. Hän toipui siitä jonkun verran kuukausien kuluessa, kunnes kaatui taas. Sen jälkeen tuli vaiva toisensa jälkeen jotka lopulta nujersivat hänet vuonna 2011. Oli hirveää nähdä hänen kärsivän ja lähtevän täältä maailmasta ennen minua.

Teksti Hannele Tulkki

Kuvat Osvald Tulkkin arkistosta

Perunapiirakka

Karjalanpiirakka on valloittanut koko Suomen ja suuntaa jo kohti naapurimaitakin. Perunapiirakka on vähintään yhtä tunnettu Virolahdella, mutta karjalanpiirakan tunnettuutta ja laajaa suosiota se ei ole saavuttanut. Turha vaatimattomuus vaivaa suotta, sillä tämä arkiruokana pidetty piirakka on makunsa puolesta lyömätön. Perinneruokasarjamme kolmannessa osassa tutkailemme perunapiirakoiden ihmeellistä maailmaa **Seija Ylä-Kotolan** keittiössä Mäkelän talossa Virolahden Kotolassa.

Helpot perusainekset

Perunapiirakka tehdään perinneruokien tyypilliseen tapaan yksinkertaisista aineista. Aloitetaan täytteestä: perunamuusi tehdään kuorituista perunoista, ja sen voi leivontapäivän aikaa säästääkseen valmistaa jo edellisenä päivänä. Kuoren ainekset ovat myös tuiki tavallisia. Vettä, suolaa, ruisjauhoja ja rieskajauhoja, hieman öljyä ja murenen hiivaa.

Ainesten muokkaaminen valmiiksi piira-

Taikinapötköstä leikatut palat pyöritetään palloiksi ja painellaan litteiksi.

kaksi vaatiikin sitten hiukan enemmän taitoa ja ennen kaikkea kokemusta. Seija Ylä-Kotola on pienestä pitäen nähnyt perunapiirakoiden tekoa ja leiponut niitä itsekkin vuosikymmeniä, tässä Mäkelän talon keittiössään jo 48 vuotta. Häneltä ei mennyt montaa aikaa, kun taikina-pala oli kaulittu pyöreäksi, ohuenohueksi ja reunat rypytytty perunamuusitäytteen ympärille tasaisen kauniisti. Aloitelijan tie voi olla aluksi hankala etenkin kuorien kaulimisen ja rypytyksen kanssa, mutta onneksi piirakan ulkonäkö ei heikennä makua ja persoonallisuus on aina mainio piirre piirakoissa. Taitojaan voi kehittää vain yhdellä tavalla: leipomalla kerta kerran jälkeen.

Arkiruokaa, mutta hyvää sellaista

Perunapiirakka on lauantairuokaa. Usein sitä valmistettiin maataloissa lauantain leivontapäivän päätteeksi. Ensin tehtiin rieskat, joiden taikinasta jäi piirakan kuorta. Piirakoiden jälkeen viimeisenä uuniin työnnettiin läskinen sianlihakimpale, jonka sulaneesta rasvasta tuli herkullista tiriä. Piirakat ja rieskapalat kasteltiin rasvassa, ja tästä syntyi ikimuistoinen makuelämys.

Arkiset ainekset ja arkinen leipomispäivä ovat ehkä osaltaan leimanneet perunapiirakkaa arkiruuksi. Riisi oli alkujaan eräänlainen aikansa ylellisyysuote, joten riisillä täytetyt piirakat pääsivät juhlien pitopöytään. Peruna yleistyi Suomessa vasta 1800-luvulla kaskiviljelyn ja nauriin väistyessä satoisamman

Kuori kaulitaan ohueksi.

Perunamuusi tulee keskelle kuorta, reunoille jää rypytysvaara.

Reuna rypyttetään tasaisella kädellä.

perunan tieltä. Peruna on myös täyttävää, ja perunapiirakka onkin enemmän ruokaa kuin kahvipöydän lisuketta.

Piirakat tulevat idästä

Piirakat kuuluvat karjalaiseen ruokaperinteeseen, jonka piirteisiin on vahvasti vaikuttanut uunin käyttö ruuanvalmistuksessa. Uunia lämmitettiin usein, joten leivontaperinnekin on runsas. Ohra- ja nauristäyteiset piirakat ovat kuuluneet jo keskiajalla karjalaiseen ruokaperinteeseen. Täytteeksi saatettiin käyttää myös tattaria ja hirssiä. Venäjän ja ortodoksisen uskonnon vaikutus näkyy myös piirakkaperinteessä. Paaston aikana piirakoiden sisään voitiin leipoa sallittuja raaka-aineita, kuten kalaa ja kasviksia.

Karjalanpiirakka on vuonna 2003 rekisteröity Euroopan unionin aidoksi perinteiseksi tuotteeksi. APT-merkinnän saanutta tuotetta voidaan valmistaa eri paikoissa EU:n alueella, mutta se on valmistettava perinteistä, rekisteröityä valmistusmenetelmää noudattaen. Tuotteelle on haettu Eu-

Valmiit piirakat tulevat uunista 15-20 min paiston jälkeen.

roopan unionin tuotesuoja ja määritelmä: taikinasta pitää olla ainakin puolet ruista ja täyte saa olla vain puuroriisiä, ohraa tai perunaa.

Iso vai pieni?

Perunapiirakan muoto on Virolahdella ollut aina pyöreä. Koko on puolestaan vaihdellut; ennen yleisiä olivat leivinlaudan kokoiset piirakat, mutta nykyään tehdään enemmän pieniä piirakoita. Pienet piirakat ovat syöjälle sopivan kokoisia ja napakoita, kuoren sisällä pysyviä annoksia. Suuret piirakat täytyy leikata osiin, ja niiden syöminen on hieman hankalampaa irtonaisemman koostumuksen takia. Oikeasta koosta ei kuitenkaan kannata kiistellä, jokainen mieltymys on yhtä oikea.

Piirakat paistuivat uunissa reilun vartin ja saimme pienen jäähdyttelyn jälkeen maisteltavaksi kullanuskeiksi paistuneita herkkuja. "Näissä täytyy olla jotain epäterveellistä, kun on niin hyvää", naureskeli Seijan puoliso **Jukka Ylä-Kotola** kahvipöydässä. Toki piirakat kaipaavat voita ja suolaa, mutta nii-

täkin voi käyttää kohtuudella. Ylensyönnin vaara on aina olemassa, sillä piirakat ovat todella herkullisia. Ne onkin syötävä pian, sillä perunan koostumus ei kestä kovin pitkiä säilytysaikoja tai pakastamista.

Ohjeet

Täyte:

1 kg kuorittuja perunoita
1 tl suolaa
4 dl kuumaa maitoa
3 munaa
vehnäjauhoja
suolaa

Lohko perunat pataan, lisää vettä sen verran, että perunat juuri peittyvät. Lisää 1 tl suolaa. Keitä kypsäksi. Kaada keitinvesi pois. Survo perunat ja lisää kuuma maito. Vatkaa tasaiseksi soseksi. Lisää 2 munaa, vähän vehnäjauhoja ja suolaa maun mukaan. Muusin voi tehdä valmiiksi jo edellisenä päivänä. Kananmunien lisääminen estää muusin lohkeilun.

Kuori:

½ l vettä
n. 2 tl suolaa
loraus ruokaöljyä
muru hiivaa
2 dl ruisjauhoja
8 dl rieskajauhoja

Sekoita kädenlämpöiseen veteen hiiva, suola ja öljy. Lisää jauhoja niin paljon, että taikinasta tulee hyvin leivottavaa. Taikina voidaan leipoa suoraan nostattamatta, sillä se ehtii nousta leipomisen aikana. Leivo taikinasta pötkö, leikkaa tasakokoisiin osiin ja pyöritä palloiksi. Painele pallot litteiksi ja kauli ohuiksi kuoriksi. Täytä kuori perunamuusilla, jätä reunoille kuitenkin riittävästi tyhjää. Nosta reunat ylös ja rypytä / nipistele täyteen päälle taittuva reuna. Piirakan keskiosa jää avoimeksi. Paista 250° C 15–20 min.

*Teksti Siru Ahopelto
Kuvat Jaakko Liukkonen*

Lapsuuteni Kotkan Lankilassa

Vietin lapsuuteni Kotkassa. Asuimme 52 neliön kerrostalokaksiossa, Lankilassa Kanasentiellä, vanhempani, äidinäitini ja minä. Muistan, miten pienenä inhosin kotikatuni nimeä. Kanasentie kuulosti minusta kerassaan tosi kamalalta.

Vanhempani olivat Enso Gutzeitin Kotkan tehtaalla töissä, isä vakituisesti ja äiti lapsuuteni ensimmäiset vuodet kesälomittajana. Mummini muutti Joensuusta vanhempieni luo ollessani reilun vuoden ikäinen, mikä helpotti vanhempieni lastenhoito-ongelmaa. Hänellä oli oma huone, joten asuin vanhempieni kanssa samassa huoneessa aina siihen asti, kun muutin pois kotoa, 19-vuotiaana Helsinkiin opiskelemaan.

Mummin olen kuulemma alkuun vierastanut kovasti. Katsonut kaukaa epäluuloisena, kurkistanut mummin huoneeseen ovenraosta sisään ja juossut karkuun minkä päässyt. Syliin en ole suostunut menemään millään. Vanhempani tekivät kolmivuorotyötä eri vuoroissa, joten en ollut mummin kanssa kahden muuta kuin sen ajan, jonka vanhemmistani toisella kesti tulla töistä samaan aikaan kun toinen oli töihin matkalla. Ja se aika on varmaan ollut mummilleni haasteellista.

Mummin suhteen tilanteen muutti vasta se, kun isänäitini oli tullut kylään vanhempieni poissa ollessa. Häntä olin pelännyt niin paljon, että olin silloin mennyt mummin syliin turvaan. Kahdesta pelottavasta olin valinnut vähemmän pelottavan. Tuon tapauksen jälkeen minusta oli kuulemma tullut mummin poika. Pienen lapsen ajatuskulku on kuitenkin mielenkiintoinen. Äitini oli joutunut sairalaan struumaleikkaukseen ollessani viisivuotias. Olin kertoman mukaan ollut hetken tuolloin yksin keittiössä ja huutanut kovaa. Mummini oli sitten kysynyt, miksi ja mitä huudin. Olin sanonut huutaneeni äidille: "Tule, äiti, kotiin. Heikillä on ikävä."

Lapsuuteni ensimmäiset selkeät omat muistikuvat ajoittuvat 1970-luvun alkuun.

2-vuotiaana valokuvaajalla.

Katsoin silloisia lastenohjelmia pienestä pu-naisesta kiikkutuolistani. Televisiomme oli mustavalkoinen ja kaapissa, eli siinä oli eteen vedettävät ja lukittavat liukuvat ovet. Kaappitelevision päällä oli iso keraaminen vaasi, jonka sisällä avainta pidettiin, ulottumattomissani. Hämmästyin muistan Arja-tädin lastenohjelmat ja taikapeilin. Katsoin aika pienestä vanhempieni seurassa myös silloista myöhäisillan suosikkisarjaa Peyton Placea, vaikkohan ohjelman sisällöstä juuri mitään ymmärtänyt-kään. Myös Bonanza oli kova sana. Kuusivuotiaasta lähtien vuoden TV-kohokokhiksi muodostuivat Syksyn Sävel, Euroviisut ja Miss Suomi -kilpailut.

Kotona leikin paljon pikkuautoilla. Vanhempani hankkivat minulle myös ajan tavoista poiketen nukerattaat ja nuku, jolle annoin nimeksi Nunnu. Nunnu on nykyään olohuoneessani kunniapaikalla kirjahyllyn päällä. Monet nallet ja leikkikoirat olivat myös suosikkilelujani, erityisesti mummini itse tekemät hienot valkeat leikkikoirat.

Neljävuotiaana innostuin jotenkin kellosta, ja kysyin vanhemmiltani ja mummillani

varmaan kyllästymiseen asti, mitä kello on. Opittuani kellon olin onneni kukkuloilla, kun mummi vanhassa kotikaupungissaan Joensuussa sukuloimassa käydessään toi minulle matkalta oikean kellon. Olin myös halukas oppimaan lukemaan. Entisenä sodanjälkeisen ajan väliaikaisena opettajana toimineena äitini hankki minulle aapisen. Luimme sitä yhdessä, ja sain aina seuraavaksi kerraksi läksyä. Opin sitten jo viisivuotiaana sisukkaana ja päättävänä lukemaan. Siihen asti viikon kohokohta oli ollut aina, kun Aku Anka tuli ja juoksin lehti kädessäni mummin huoneeseen ja istuin hänen syliinsä Aku Ankan seikkailuita kuulemaan. Vähitellen rupesin sitten lukemaan Aku Ankkaa itse. Muista lapsuuteni sarjakuvalehdistä mieleeni ovat jääneet erityisesti Nakke Nakuttaja, Viki Vesseli, Maailman vahvin nalle, Tarzan ja Korak, Tarzanin poika.

Talossamme oli neljä rappua ja paljon lapsia. Usein ovikello soi, ja joku tai tavallisesti useampi oli oven takana kysymässä, pääsisinkö ulos. Aina oli siis leikkiseuraa.

Leikit olivat moninaisia. Ihan pienenä ollessa leikit keskittyivät talon yläpihalla eli asuintalomme ja metsän välissä olleella pihalueella sijainneelle hiekkalaatikoille. Hieman isompänä keksimme muiden lasten kanssa kaikenlaista. Talon ympärillä oli kaksi pihaluettia. Alapihalla, jossa oli sementtilaatat, leikimme esimerkiksi peiliä, väriä ja piiloa eri muodoissaan, erityisesti kirkkonrottaa sekä hyppäsimme ruutua. Peili oli leikki, jossa yksi oli kasvot seinään päin, ja muut yrittivät

Minä (vas.), Marko, Timo ja Pasi yläpihalla vuonna 1972.

liikkua tätä "peilinä" toiminutta kohti, silloin kun hän ei katsonut. Mikäli peili kääntyi ja näki kääntyessään jonkun liikkuvan, tämä joutui palaamaan lähtöviivalle. Se joka ensimmäisenä ehti "peilin" luo, pääsi uudeksi "peiliksi". Väri toimi puolestaan niin, että yksi oli seinään päin ja mainitsi kerrallaan yhden värin. Ne, joiden vaatteissa tai muussa mukana olevassa löytyi mainittua väriä, saivat liikkua eteenpäin, ja se, joka ehti ensimmäisenä "värin" luo, pääsi uudeksi "väriksi". Kirkonrotta oli leikki, jossa yksi laski ensin sataan, ja muut menivät piiloon. "Kirkonrotta" yritti sitten liikkumalla talon ympäristössä löytää piiloon menneitä. Kun hän havaitsi jonkun, hän mainitsi tämän nimen kuuluvasti ja lähti juoksemaan kohti maalia. Mikäli hän ehti maaliin ennen havaitsemaansa piilossa olijaa, hän pääsi kirkkonrotan roolista seuraavalla kerralla. Ensimmäinen "kirkkonrotalle" hävinnyt joutui seuraavaksi "kirkkonrotaksi".

Yläpihalla oli myös kaksi metallikehikkoa, jossa roikkui kummassakin kaksi pultein ja ketjuin kehikkoon kiinnitettyä kiikkulautaa. Niissä vietimme lapsena paljon aikaa, ja leikimme olevamme lentokoneessa. Pelasimme myös muiden lasten kanssa erilaisia pallo- ja muita pelejä, mm. polttopalloa, hyppäsimme narua, tasapainoilimme talomme tontin ja kaupungin maan erottavalla puuaidalla vanhempien kielloista huolimatta sekä ajoimme talon ympäri ja lähitienoilla polkupyörällä.

Pyörällä ajosta muistan elävästi, miten jännitin, kun isä sanoi minun olevan sen verran iso, että apupyörät on aika ottaa pois. Nopeasti kuitenkin opin ajamaan ilman apupyöriä, kuten kaikki muutkin, muutaman verisen polven jälkeen. Hieman apupyörättä ajamaan oppimisen jälkeen olin vanhempieni kanssa liikkeellä parin kilometrin päässä kodistamme, äiti ja isä jalkaisin ja minä ylpeänä polkupyörällä. Ohitimme tien varressa vielä silloin olleen vanhan, ränsistyneen ladon, jonka ympärillä eri kasvit kasvoivat vapaasti ja villisti. Niin myös pientareella rehottaneet nokkospuskat. Luonnollisestikin kaaduina vielä huterasti pyörällä ajavana nokkospuskien kohdalla, ja katosin suurelta osin yhden puskan sisälle. Alkoi itku, joka kesti ja kesti. Iho oli arkanä pitkään.

Läheinen metsä oli mäkinen, ja sinne

Lapsuuden ystäväni Marko ja minä.

saimme helposti talvella kaksi pulkkamäkeä aikaiseksi. Toiseen mäkeen kaadoimme välillä vettä ja jäädytimme sen. Aikamoisen vauhdin sai aikaiseksi, joko pulkalla, rattikelkalla tai pyölymäkeä laskien. Muuten talvella teimme lumiukkoja ja lumilinnoja sekä olimme lumisotaa. Kanasantien toisella puolella oli niitty, jota kutsuimme pelloksi. Siellä pelasimme kesäisin jalkapalloa, pesäpalloa ja nelimaalia.

Syntäreitä juhliittiin kerrostalossamme usein. Tuntui, että aina oli jonkun synttärin. Kaikki synttäritarjottavat tehtiin itse. Synttärilakkau oli kakkupohja, joka kostutettiin mansikkahillolla ja päälle vatkaattiin kermavaahto ja laitettiin nonparelleja. Ja kakun kanssa sai juoda limsaa. Kuusivuotissyntymäpäivilleni kutsuttiin sitten kaikki talon lapset. Oli hulinää. Muistan, että sain lahjaksi kameran, nykymittapuun mukaan tosi vaatimattoman, mutta olin tosi ylpeä siitä. Pimeällä kuvataessa piti päälle kiinnittää ensi kuutio, jossa oli salamavaloparistot ja sen päälle sitten salamavalot.

Joka toinen lauantai oli mielestäni kahden viikon paras päivä. Mummi ja äiti nousivat ylös varhain ja paistivat karjalanpiirakoita. Niitä söin halulla hartalla. Muuta ruokaa ei juuri noina lauantapäivinä tarvinnut. Joka toinen lauantai oli taas lanttukukkopäivä, mistä en paljoa pitänyt. Mielestäni koko kodissamme leijaillut uunissa paistuneen lantun tuoksu oli tosi vastenmielinen. Sieniä meillä syötiin myös paljon: kävimme lähimetsissä sienessä ja keräämässä mustikoita. Teiden varsilla

kasvaneista pensaista sai vadelmia. Sieniä ja torilta ostettuja mansikoita säilöttiin ja vietiin rappumme alakerrassa olevaan viileäkellarikomeroon. Ei ollut pakastinta, ainoastaan pieni pakastelokero jääkaapin yläosassa.

Keittiöstämme muistan erityisesti ruokapöydän, jonka ympärille kokoontuimme koko perhe yhdessä syömään ja kahville. Mieleeni ovat elävästi jääneet myös tiskipöydän takana seinälatoissa olleet isot tarrakukat. Keittiön pöytä toimi muutenkin yleispöytänä. Pöytäliinana oli juhlia lukuun ottamatta vahakangas eli vakstuukki. Vanhempani istuivat usein keittiön pöydän ääressä ratkomassa ristikoita. Itselleni keittiön pöytä toimi kouluun mentyäni läksyjentekopöytänä.

Mummi neuoi huoneessaan paljon. Hän oli taitava käsityöihminen. Teki minulle useita villapaitoja, -sukkia ja -housuja sekä äidilleni lähes kaikki tämän leningit. Mummilli oli huoneessaan valkea kiikkutuoli, korituoli, vanhamallinen Singerin poljettava ompelukone, pöytä, sänky ja lipasto. Seinää koristi hänen nuorena naisena kutomansa ryijy, joka oli mielestäni todella hieno. Mummin huone oli pienestä lähtien minulle toinen maailma keskellä asuntoamme. Mummistani on mieleeni tallentunut kuva korituolessa istumassa kerran viikossa lähistöllämme käyneestä kirjastoautosta lainaamansa romaani kädessä. Hän luki paljon.

Talomme vieressä oli ostoskeskus. Lankilassa se tarkoitti viidestä liiketilasta koos-

Isä ja minä kesällä 1971.

tuvaa kokonaisuutta: pieni ruokakauppa, baari, kemikalio, pankki ja posti. Sinne oli viitisenkymmentä metriä matkaa rapustamme. Matkan varrella oli puhelinkioski. Kävin siellä isäni kanssa soittamassa silloin, kun siihen oli tarvetta. Luokallamme olin pitkään ainoa oppilas, jonka kotona ei ollut puhelinta. Nykyisin, kännyköiden aikakautena sitä on jotenkin vaikea hahmottaa. Hieman häpesinkin puhelimattomuutta. Iloni oli ylimmillään, kun isäni kertoi ollessani 12-vuotias, että meille hankitaan kotiin oma puhelin.

Nykyään puhutaan, että maailma on pieni. Lapsuudessani se oli suuren suuri. Ulkomaalaisia ei Kotkassa, saati Lankilassa näkynyt, Kotkan satamaan tulleita merimiehiä lukuun ottamatta. Siksi oli suuri ihme, kun Lankilaan muutti, noin ollessani viisivuotias, mustaihoinen mies. Mies oli alun perin USA:sta. Hän oli avioitunut kaupunginosassamme asuvan kotkalaisnaisen kanssa, mikä oli luonteva syy Lankilaan muuttoon. Hänestä tulikin paikallinen nähtävyys, ainakin meidän lasten keskuudessa. "Kattokaa, neekeri tulee!" olikin tavallinen huuto jonkun meidän lasten suusta. Ja huodon jälkeen säntäsimme kävelytien varteen katsomaan tuota suurta ihmettä. Mies oli kuitenkin mukava ja ymmärtäväinen ja hymyili aina ystävällisesti meille lapsille.

Paljon emme lapsuudessani Lankilasta ja lähistöltä poistuneet. Lähinnä kävimme Jyrkilän bussilla kaupungissa ostoksilla sekä kuukauden ensimmäinen torstai Kotkan torilla toripäivillä tai kuten tapahtumaa kutsuimme, markkinoilla. Aina ostettiin Viipurin ringleitä, joita kotona kutsuimme nimellä markkinarinkeleitä. Ja niin kauan, kun Kotkassa oli kauppahalli, siellä poikettiin lähes aina. Sittenmin kauppahalli purettiin, ja paikalle rakennettiin K-market Hyvätuuli.

Matkustamaan pääsin toki lapsuudessanikin hieman. Kouluun menoani edeltävänä kesänä olimme koko perhe Kiteellä äidin sukulaisissa käymässä. Yhdeksänvuotiaana pääsin isäni kanssa käymään Kouvolassa, mikä oli minulle iso juttu. Vuotta tätä myöhemmin olin vanhempieni kanssa ensimmäisellä ulkomaanmatkallani Tukholmassa Silja Linella ja siitä vuoden päästä pääsin jo Koo-

Mummi, äiti, joulupukki ja minä jouluna 1971.

penhaminaan. Tuntui todella hienolta päästä ulkomaille, sillä ulkomaille matkustaminen ei ollut niin tavallista siihen aikaan.

Kouluun meno kiinnosti, mutta tuntui lopulta vaikealta. Erityisen vaikeaa oli tottua kouluruokaan ja siihen, että lautanen täytyi syödä tyhjäksi, vaikkei ruoasta pitänyt. Pelastukseksi koitui se, että ekaluokan opettajani jäi melkein kouluvuoden alussa kolmen kuukauden mittaiselle äitiyslomalta, ja meille tuli sijainen, jolla oli omat pienet lapset. Hän ei pakottanut syömään mitään loppuun, mistä ei pitänyt, ja niin vähitellen totuin kouluruokaan ja kouluun muutenkin. Aamupala ennen kouluun lähtöä oli aina sama: kaksi palaa ruisleipää ja kuppi maitokahvia – jo ekaluokasta lähtien. Koulu oli lähellä ja sinne oli turvallista kulkea jalkakäytävää alikulkutunnelin kautta.

Kouluvuosien kulkiessa eteenpäin oli lapsuus vähitellen jäänyt taakse. Pihan varhaislapsuuden kaverit vaihtuivat osittain luokkakavereihin ja leikit koulutehtäviin. Vapaapäivät ja lomat olivat sitten pitkään vielä toinen juttu. Vielä ala-asteella vietin aikaa eniten kerrostalomme pihapiirissä, ja siitä ajasta on mieleeni jäänyt monta mukavaa muistoa.

*Heikki Tulkki
Kuvat Heikin albumista*

Kaikkien viulustien äiti

Vuoden 2011 lopulla huomasin netistä, että huippuviulisti **Anne-Sophie Mutter** oli tulossa Suomeen konsertoimaan *Wien-Berlin*-kamariorkesterin kanssa toukokuun 21. päivänä 2012. Taiteilijan edellisestä Suomen vierailusta on kulunut noin kaksikymmentä vuotta. Tilasin liput.

Konserttipäivänä vallitsi Helsingissä mitä kaunein kevät, miltei kesäinen. Se osaltaan lisäsi tilanteen juhlavuutta. Saavuin vaimoni Riitan kanssa uudelle Musiikkitalolle ajoissa. Oli mukava tarkkailla konserttiyleisöä. Suurin osa oli varmaankin joitakin musiikkialan ammattilaisia tai muita taiteilijoita. En tunnistanut koko porukasta ketään. Pukeutuminen oli varsin vapaamuotoista, ei kovin juhlavaa, mutta varsinaisia pukeutumismokiakaan emme nähneet.

Lehtikirjoittelusta poiketen sali oli miltei täysi. Sunnuntain 20.5. Helsingin Sanomat kertoi lippuja myydyin noin 1150 kpl koko määrästä 1600 kpl. Siis moni oli ostanut lipun viime hetkillä. Oli oikein hyvä asia, että sali oli täysi. Tuntuuhan se artisteistakin pal-

jon mukavammalta, että kiinnostusta heidän taidettaan kohtaan on riittävästi.

Kuin sanattomasta sopimuksesta puheensorina salissa lakkasi konsertin ilmoitetun alkamisajankohdan lähestyessä vähän ennen klo 19. Poninhäntätukkainen kaveri kantoi lavalle nuottitelineen, joka oli eri tavalla aseteltu kuin orkesterin soittajien nuottitelineet. Kyseessä oli Mutterille tarkoitettu teline. Sitten joukko pingviinin näköisiä kavereita marssi jonossa määrätietoisin askelin lavalle. He olivat *Wien-Berlin*-kamariorkesterin jäseniä, määrältään noin 20. Äänekkäät aplodit seurasivat heidän saapumistaan paikoilleen.

Illan tähteä saatiin vielä odottaa tovi. Ja sieltä hän saapui, näyttävänä ja säteilevänä kuten aina. En koskaan aikaisemmin ollut nähnyt Anne-Sophie Mutteria livenä. Jotain tuttua hänessä oli: kaunis turkoosi merenneitopuku. Voin olla väärässäkin, mutta artistin kuvagalleriasta selviää, että sama puku hänellä oli yllään, kun hän vastaanotti Leipzigin vuonna 2009 Felix Mendelssohn-Bartholdy -palkinnon. Ei olisikaan kovin taroituksenmukaista hankkia jokaista tilaisuutta varten uutta pukua. Mutterin puvut ovat Diorin suunnittelemaa.

Umoilin, että seuraavaksi saapuisi lavalle kapellimestari. Mutta mitä vielä! Mutter otti itse ohjat käsiinsä ja antoi merkin vanhemmalle arvokkaan näköiselle viulustille, että antaa mennä. Ja niin kajahtivat ilmoille **W. A. Mozartin** *Viulukonserton nro 3* kauniit sävelet. Näillä mentiin: maailman paras säveltäjä, maailman paras viulisti, maailman paras orkesteri. Taide-elämys ei tuosta enää paremmaksi muutu. Mutter vaikutti olevan hyvällä tuulella, hän soitti vapautuneesti ja iloisesti, oli varmaan tyytyväinen Musiikkitalon akustiikkaan. Sen tähden hän tänne vai-vautui tulemaankin. Oli kuullut vain kehuja

Wolfgang Amadeus Mozart 1756–1791.

mainintoja uuden Musiikkitalomme akustikasta. En ymmärrä akustiikasta juuriakaan mitään, kun tapanani ei ole käydä konserteissa, joten vertailukohtia ei paljon ole. Mutta tavattoman hyvältä kuulosti.

Anne-Sophien soittoa ja liikehdintää oli hauska seurata. Se oli kohtuullisen teatraalista ja vähäeleistä. Soolo-osuuksien päätteeksi viulun jousi teki kauniita kaaria ilmassa. Aina kappaleiden loputtua artisti kätteli orkesterin

jäseniä ja nostatti heitä seisomaan ja kumartelemaan yleisölle, joka taputti vimmatusti.

Mozartilla jatkettiin. Seurasi *Viulukonserto nro 5*. Se oli yhtä hieno kuin ensiksi soitettu. Näistä taivaallisista musiikkisfääreistä palattiin maan pinnalle, kun esitysvuoroon tuli toisen Wolfgangin eli **Wolfgang Rihmin** teos *Lichtes Spiel*. Mozartille tyypillinen melodisuus puuttui täysin. Teos oli kuten muukin nykymusiikki varsin ilmeetön ja tyhjä. Nyt tarvittiin kapellimestariakin. Sellainen hiippaili lavalle. Mutterille tuotiin nuotit. Tämä kappale ei mennytkään ulkomuistista. Aikaisemmin mainitsemani nuottiteline oli varmaankin vain eräänlainen varmistuskeino.

Rihmin jälkeen seurasi väliaika. Tauon jälkeen orkesteri soitti ensin yhden teoksen (Mozartin *B-duuri Divertimenton*) ilman viulusolistiaan. Hetken jo luulin, että Mutterin osuus olisi jo ohi, mutta onneksi pelko osoittautui aiheettomaksi. Seuraavaksi Mutter saapui lavalle, ja nykymusiikin jälkeen oli mukava taas kuulla ”oikeata” musiikkia. Toki ymmärrän, että täytyy myös nykymusiikkia jossain soittaa. Olisi varsin ikävää, jos sitä eivät kuulisi muut kuin säveltäjä itse. Konsertin päätteeksi Anne-Sophie Mutter ylimääräisenä esityksenä soitti **J. S. Bachin** kauniin *Air’in orkesterisarjasta nro 3*.

Hieno konsertti oli päättynyt. Aulassa myytiin taiteilijan cd-levyjä, joihin oli mahdollisuus saada hänen nimikirjoituksensa. Kävelimme nimikirjoitusjonon ohi. Hetken aprikoimme, pitäisikö levy ostaa ja pyytää siihen nimikirjoitus. Se olisi ollut mukava muisto tästä kauniista tilaisuudesta. Hieman harmittaa, että tämä mahdollisuus jätettiin käyttämättä. Riitta kyllä kysyi, ostetaanko levy ja jäädäänkö odottamaan nimikirjoitusta, mutta itse hosiuin bussille, joka sitten menikin sopivasti nenän edestä. Mutta hyvä näinkin. Konsertti oli itsessäänkin todella hieno elämys.

Juhani Tulkki
22.5.2012

Anne-Sophie Mutter.

Kuva Jouko Hiltunen

Sukuviestin kirjoituskilpailun palkinnot jaettiin Vantaalla 13.10.2012. Kuvassa vasemmalta Marketta Isotalo, Reetta Väänänen (Virolahden Tulkit ry), Anna-Liisa Alhos, Matias Eronen ja Elina Kuismen. Alhos viihdytti yleisöä runonlausunnalla.

Sukuviestin kirjoituskilpailu 2012

Vuoden 2012 kirjoituskilpailun aiheena oli *Elämäni vaikutuksen tehnyt kohtaaminen yli sukupolvien*. Kirjoituskilpailussa sukuseuramme hallituksen pitkäaikainen jäsen **Reetta Väänänen** sijoittui kunniamaininnan saaneiden joukkoon kirjoituksellaan *Soittokaveri*.

Kilpailun raadin puheenjohtajana toimi Sukuviesti-lehden asiantuntijaneuvoston jäsen, ylläjäkäri **Matias Eronen**. Raadin muina jäseninä olivat tutkija **Pertti Pohjolainen** Ikäinstituutista ja Elämänkulku ja ikäpolvet -projektista sekä Sukuviestin päätoimittaja **Elina Kuismen**.

Puheenjohtaja Eronen mukaan kilpailun taso oli korkea, ja siksi kilpailutöiden asettaminen paremmuusjärjestykseen oli erityisen haasteellista. Palkinnot jaettiin lauantaina 13.10.2012 Vantaalla Kuulutko sukuuni -tapahtuman yhteydessä.

1. palkinto

Ukin perintö, nimimerkki Ukin tyttö

2. palkinto

Varsikengät, Esko Murtonen, Kuopio

3. palkinto

Elämäni vaikutuksen tehnyt kohtaaminen,
Heikki Nyysönen, Oulu

Kunniamaininnat:

- *Haaste vastaanotettu*, Anna-Liisa Alhos, Helsinki
- *Betty*, Arja Heiman, Helsinki
- *Onko enkeleillä syyliä?* Marketta Isotalo, Kuopio
- *Ilman isää*, Pekka Pastila, Hämeenlinna
- *Julius*, Risto Vehviläinen, Tuusula
- *Soittokaveri*, Reetta Väänänen, Kuopio

Sukuviesti-lehdessä julkaistavat:

- *Keskiviikkoiset reissut*, Anneli Kivelä, Laitikkala
- *Mummolassa kesän vietossa*, Eve Vaitinen, Helsinki

Jaakko Liukkonen

Sukuseurojen Keskusliiton timanttinen strategia

Sukuseurojen Keskusliiton sääntömääräisen syyskokous pidettiin Vantaan ammattiopisto Variassa lauantaina 13.10.2012 kyseisenä viikonloppuna järjestetyn Kuulutko sukuuni -tapahtuman yhteydessä. Keskeisenä asiana kokouksessa oli kymmenen vuotta vanhan SSK:n strategian uudistaminen.

Uusi strategia on esitelty ns. strategiatimantin muodossa. Sen keskiössä on talous. Talouden varmistamiseen pyritään keskittymällä ydinpalveluihin, hinnoittelemalla tarjottavat tuotteet ja palvelut oikein, kehittämällä uusia varainhankintakeinoja, laajentamalla Sukuviesti-lehden levikkiä sekä harjoittamalla tehokasta markkinointia eri tapahtumissa ja foorumeilla.

Timantin ulkokehän muodostavat neljä eri kenttää: tavoitteet, keinot, aikataulu ja vahvuudet. Tavoitteet-kentässä määritellään se, mihin Sukuseurojen Keskusliito pyrkii. SSK:n tavoitteena on olla jäsenseurojen tuki, sukuyhteisöjä yhdistävä toimija, arvostettu vaikuttaja ja toimija yhteistyössä kumppaneiden kanssa, jäsenseurojen etujen valvoja, kulttuuriperinnön vaalija ja välittäjä sekä suvaitsevaisuuden lisääjä.

Edellä mainitut tavoitteet pyritään saavuttamaan keskittymällä olennaiseen, kehittämällä jäsenhankintaa, vahvistamalla kumppanuuksia, rekrytoimalla erityisosaajia sekä lobbamalla Keskusliittoa aktiivisesti sukuyhteisöjen ja päättäjien suuntaan.

Tavoitteiden ja keinojen lisäksi myös toimintojen oikea-aikaisuudella on suuri merkitys. Aikataulujen osalta pyritään entistä selkeämmiin optimoimaan ansaintalogiikkaa ja palveluita sekä rakentamaan vuosikello Keskusliiton tavoitteiden palvelemiseen. Vuosikellossa ajoitetaan mm. sääntömääräiset kokoukset, hallituksen ja työvaliokunnan ja muiden toimikuntien toiminta, eri tapahtumat ja vuosittain järjestettävät Suvut kohtavat -teemamatkat.

Viimeinen ulkokehän kenttä määrittelee

ne vahvuudet, joilla SSK onnistuu ja erottuu muista. Näihin kuuluvat erityisosaamista hyödyntävä vapaaehtoistyö, henkilöstön ammattitaidon ja motivaation ylläpito, positiivinen ja ennakkoluuloton asenne, jäsenien paras mahdollinen palvelu, uusien verkostojen luominen ja valtakunnallinen näkyvyys sekä Sukuviesti-lehden arvostuksen hyödyntäminen.

Strategiatimantti kirvoitti syyskokouksessa runsaasti kommentteja, jotka kokouksen puheenjohtajana toiminut SSK:n hallituksen varapuheenjohtaja **Kristiina Backberg** kirjasi ylös. Kokonaisvaltaisesti strategiatimantti otettiin myönteisesti vastaan. Jatkotyöstämisestä vaatii vielä strategisten tavoitteiden purkaminen konkreettiseksi toimintaohjelmaksi ja -suunnitelmaksi.

Heikki Tulkki

Yhteistyössä lähellä juuria

KAAKONKULMA

Miehikkälän, Virolahden ja Ylämaan paikallislehti

Tilaa ja tiedät
mitä kotiseudullasi tapahtuu.

Puh. (015) 350 3546
www.kaakonkulma.fi

Mäkitie 3, PL 20, 49901 Virolahti
s-postit: ilmoitus@kaakonkulma.fi,
toimitus@kaakonkulma.fi

Pekka Tiilikainen

Pekka Tiilikainen haastattelee Hjalmar Marttusta vuonna 1939. Taustalla Julia Marttunen. Etualalla juuri saunasta kipaissut Kaija. Kuva: Sukuseura Marttusen arkistosta.

Lapsuudessani ja nuoruudessani oli minun sekä sisarteni että serkkujeni ihanteena radiosta tunnettu urheiluselostaja Pekka Tiilikainen. Hänen sinivalkoiseksi kutsuttu äänensä sai koko lapsikatraan istumaan hiljaisina, kuunnellen suomalaisten urheilijoiden menestymistä kilpailuissa. Meistä suuresta serkuskat-raasta vain yhdestä kasvoi urheilua vihaava henkilö. Tämä Pekan kylvämä siemen hengittää voimakkaasti vielä nykyajassa.

Pekka Tiilikainen syntyi junassa 29.6.1912 ja hänen syntymäpaikakseen on merkitty Kouvola. Hän kuoli Helsingissä 12.9.1976 ja on haudattu Helsingin ortodoksiselle hautausmaalle. Pekan isä oli syntynyt Uhtualla. Suomeen Nikita Tiilikoff oli perheensä mukana muuttanut jo lapsena ja toimi aikuistuttuaan kiertävänä kauppiaina. Nimensä hän oli suomentanut Mikko Tiilikaiseksi. Alkuaan suku oli Nilsin Tiilikaisia. Pekan äiti oli torpparintytär Hilda Halme Luhangalta.

Nuoruudessaan Pekka Tiilikainen oli innokas uimari. 1930-luvulla hän muutti Helsinkiin, sillä siellä oli Suomen ainoa uimahalli Yrjönkadulla. Hän menestyi erinomaisesti uimarina. Uintiurallaan Pekka edusti Helsin-

gin Uimareita. 1930-luvun alussa Helsingin Sanomissa julkaistiin hänen pakinoitaan nimimerkillä Nautilus ja kirjoitti myös Suomen Urheilulehdessä artikkeleita sekä toimitti tässä lehdessä uintipalstaa nimimerkillä Saukko. Jo vuonna 1936 Pekka selosti Oslost pohjoismaisia uintimestaruuskilpailuja ja vuonna 1939 hänet kiinnitettiin Yleisradion ensimmäiseksi urheiluselostajaksi.

Jatkosodan aikana Pekka Tiilikainen työskenteli Itä-Karjalaan perustetussa Aunuksen radiossa sekä sotareportterina rintamalla. Siellä hän sai kranaattisirpaleesta osuman jalkaansa. Uintiura päättyi siitä johtuviin useisiin leikkauksiin.

Sodan jälkeen useimmat perheet kokoon-tuivat kuuntelemaan radioita iltaisin kuuden aikaan, sillä silloin sieltä tuli Metsäradio, jonka ensimmäisenä juontaja toimi Pekka Tiilikainen. Tämän ohjelman kuunteleminen kuului meidän lastenkin joka viikkoiseen tapahtumaan. Olen myöhemmin miettinyt, mikä oli sellaista siinä ohjelmassa, joka meitä lapsia kiinnosti, vai oliko se yksinkertaisesti suuren idolimme Pekan ääni.

Vuonna 1951 hänellä oli omien sanojen-

sa mukaan uran raskain urakka, kun hän selosti marsalkka Carl Gustav Emil Mannerheimin hautajaiset radiossa. Pekka Tiilikainen purskahti itkuun kesken juontamisen, saaden myös monen kuulijan kyynelehtimään.

Ensimmäisiin 1940 Helsingin olympialaisia varten hän koulutti neljäkymmentä toimittajaa. Sodan takia siirtyivät kisat vuoteen 1952, mutta edelleen samat toimittajat olivat valmiina palvelukseen.

Aina halusin nähdä Pekka Tiilikaisen selostamassa kisoja. Tämä tapahtuikin Puijon

kisoissa. Ei häirinnyt hänen punainen nenänsä, jonka tiesin johtuneen ruusufinnistä. Enemmän häiritsivät ilkeämieliset puheet punaisen nenän ns.synnystä. Nyt kaipaen selostusiasi kuvattessasi taivaansineä ja tuuhean metsän sisältä myrskytuulen lailla esiin syök-syvää kilpailijaa.

Kerran Pekka Tiilikainen ja Paavo Noponen matkustivat junassa ja keskustelivat, kun vaunun perältä kuului huuto: ”Sulkekaa se helvetin radio.”

Reetta Väänänen, talvi 2013

Vuosien mielipaha

Nuoruudessani olin urheilussa intohimoinen kilpailija. Lajeja piisasi laidasta laitaan. Rakkaimpia olivat hiihto ja suunnistus. Olen ottanut osaa niinkin erikoisiin lajeihin kuin hitauspyöräily ja kuinka monta leipää saan heitettyä kivellä järven pintaan.

Ikuisesti mieltäni kaivertanut kilpailu käytiin nuorten piirinmestaruushiihdoissa Valkealan Kuivalassa. Vielä nytkin tämä tapaus muistuu mieleeni viikoittain. Miksi näin voidaan kohdella nuorta urheilijaa?

Kilpailulatu oli merkitty määräysten mukaisesti samanväristen kreppipaperein. Ennen kilpailua kävin tutustumassa lenkkiin. Totesin maaston olevan hyvin tasaista. Ei tarvinnut pelätä suuria alamäkiä. Muutenkin keli oli minulle mieluisa. Pakkasta mittarissa näkyi muutama aste eli lentokeli.

Katselin ennen kilpailua muita tyttöjä arvioiden heidän kuntoaan ja huomioin muutamien kovan vastustajan. Isäni laittoi kotona sukseni kuntoon ja kilpailupaikalla niitä kokeillessani ajattelin, että nyt jos koskaan mennään muuta kuin Aliinan vauhtia.

Koitti lähdön aika. Perääni lähti naapuri pitäjän tyttö. Ei mitenkään erikoisesti kilpailuissa menestynyt. Ladun varrella mies huusi: ”Tästä eräs tyttö oikaisi.” Perässäni lähtenyt hiihtäjä ei koskaan minua ohittanut, mutta maaliin tultuani hän oli jo siellä. Niin tämä perässäni lähtenyt voitti piirin mestaruuden väärin perustein ja minä olin hopealla. Ku-

kaan ei uskonut hänen temppuaan. Ei varsinkaan hänen seuransa miehet. Minulle ladun varrella oikaisusta huutanutta henkilöä, en nähnyt yleisön joukossa. Hän olisi voinut todistaa tapahtuneen.

Maksoin kovan hinnan vääryydestä eli piirinmestaruuden. Monelle vähäpätöinen asia saa toiselle ikuisen mielipahan. Monen nuoren urheilu-ura olisi päättynyt siihen. Minulle se nosti intoa näyttää tälle tytölle mistä pesee.

Olen nyt ikäihmisenä miettinyt, miten vähäpätöisestä asiasta voikin tulla vuosikymmenet kestävä painajainen. Olisinko valmis antamaan anteeksi?

*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun tietty on matkanmäärä.*

*Joka outoja onnenvaiheita käy
eikä tiedä, missä oikea, väärä*

Otteita Eino Leinon runosta: Hiihtäjän virsiä.

Reetta Väänänen

Juhlapyhiin viettoa

Pihlajan Haajalla

Kun vuosi vaihtuu, meillä ei ollut mitään erityistä uuvuoden juhlaa. Miä muistan, että joskus sulatettiin kyökin liitassa tinaa. Jos tina oli oikean röpöläistä se taisi meinata paljo rahaa. Muuta en tina valamisesta muista. Jos joulusta oli jäännys rakettia (tähtisadetikkuja), myö heitettiin niitä meidän pihan isoon vaah-teraan. Se oli meidän ilotulitus. Meidän äiti kyl valvo puoleen yöhön, kun siinä oli juhallista kuulla ratiosta ”Jumala ompe linnamme”. Myö muut mäntiä jo yheksän jälkeen nukkumaan.

Laskiaisena myö lapset laseteltiin pimiästä pimiään. Aamulla pit keritä mäkeen heti, kun päivä alkoi vähä valeta. Myö veettiin Kytösän poikiin kans veskelkka ja mahakelkka Ojamäkeen ja laseteltiin alamäestä. Kun tultiin tupaan syötiin hernerokkaa ja lettua tai pannukakkua;usiast äiti oli paistannu laskiaismunkitkin siheks, kun tultiin mäestä. Koulun kans hiihettiin joskus laskiaisena hankia pitkin Tyyrään vuorelle. (Tyyräänvuori on nykyään pilkottu ja ajettu arvokivet ulkomaille. Jällellä on vaan valtavat jättekivikasat).

Kiirastorstai-iltana ja pitkänäperjantaina pit olla hiljaa ja siivost kotona. Pääsiäislau-antaina leivottiin ja tehtiin koristeita ja ruokaa pääsiäiseks. Mämmiä keitettiin kotona, mut se ei ollut miun herkkua. Äiti keitti kananmunia veessä, mihin oli lisätty sipulin kuoria. Ne värjäs munat komian värisiiks keltaruskeiks. Miä tein meillä pääsiäiskoristeet. Huotarini Väinön luonta haettiin oksia ja sammalta sekä Toisiin harjulta pajunoksia. Miä tein kananmuniin reijät päihin ja puhalsin sisukset pois. Kuoriin miä maalas- vesvärillä mökin oven ja ikkunat. Niistä miä tein pajuin ja sammalen kans asetelman isän ja äitin häälahjaks saamaan lasimaljaan.

Pääsiäisenä meillä oliusiast serkkuja kylässä. Pääsiäiseks tehtiin aina kiikku. Enstään meillä riippu pääsiäiskiikku tuvan voimistelurenkain koukkuista, mut kun myö kasvettiin

vähä isompiiks kiikku tehtiin läävän vinttiin. Pääsiäispyhiinä kiikuttiin serkkuin ja Kytösän poikiin kans. Kylälläkiin oli kiikkuja ainakiin Sipilän ja Jähin läävän vintissä ja siellä oli paljon meitä lapsia kiikkumassa.

Vappua ei meillä juhlittu, mut simaa oli kuitenkin tehty ja munkkia paistettu. Suurempana, kun miä oisin halunnu lähtii vapupäivänä kylille, niin isä järjesti aina pellolle sonnanlevitystä.

Äitienpäivä oli miun lapsuudessa meillä hiljentymisen päivä. Pyöriillä ajettiin kirkkoon ja vietiin isän äitin haulle valkovuokkoja ja narsissia. Isä oli vasta kahdeksan kun sen äiti kuoli ja isä haastel paljo äitistään etenkiin äitienpäivänä. Isoäitiin kuolemasta tuli viime marraskuussa sata vuotta. En muista, että myö ois äitiä mitenkään erityisest juhlittu muuten, kun hakemalla valkovuokkoja maljaksoon. Koululla oli joka vuosi äitienpäiväjuhla, ja jokaiselle äitille laitettiin koulun eteisessä valkovuokko rintaan. Myö koululaiset esitettiin äitiille ohjelmaa. Miulle on jäännys mieleen, että aina laulettiin ”maan päällä paikka yksi on”. Muistan yhen äitienpäivän millon valkovuokot ei vielä kukkinu, ja sillona myö tehtiin puolukanoksasta ja reppipaperista pien kukka jokaisen äitin rintaan.

Helatorstai oli vaan mukava vapaapäivä kevätkiireistä. Lehmät pit tietyst lypsää pyhän aren kans, mut meillä ei tehty millonkaan pyhällä muita töitä. Isä oli siinä aika ehoton.

Helluntaista miulle on jäännys mieleen, että tuvan pöydällä oli aina puhas valkoinen liina ja tuomenoksia tai kieloja maljakossa.

Juhannuksena oli tärkeintä kun kaupasta haettiin kori limonaattia. Muulon ei saannu limonaattia kun korkeintaan pullon yhteiseks. Se oli suurta juhlaa kun aattoiltana saunan jälkeen sai hakia ensimmäisen pullon kellarista. Äkkiä se kori tyhjenty. Tupa oli aina hyväst siivottu, ja lattialla oli puhtaat matot

sekä pöydällä valkoinen liina ja luonnonkukkia. Illalla oli Korkiavuorella juhannuskokko, ja sinne kokoontu koko keskikylän väki. Kun Pyyköt tul Pihlajaan opettajiksi 1954, ne alko järjestää kokolle ohjelmaakin. Oli aina kiini laulua ja lausuntaa.

Syksyllä oli pyhiin miesten päivä, mut sillona ei ainakaan meillä ollut vielä tapana viiä hautoille kynttilöitä. Isä saatto käy kirkossa, mut siintäkään en oo varma.

Ensimmäisenä atventtina otettiin tupaan pien kuus, mut sitä ei saannu koristella niinkun jouluna. Latvaan sai hakia tuvan vintistä yhen koristeen. Pari kolme kynttilää köytettiin narulla kuusen oksiin, ja sokerpaloista tehtiin kuusen karamelliä. Ne käärittiin voipaperiin ja leikattiin vähä hapsuja päihin, sekä ripustettiin kuuseen. Kuus laitettiin riippuun tuvan takkoon, missä oli puinen pidike kankaan luomapuita varten. Koko joulukuu kateltiin Myllyn männiköstä joulupukin valoja ja jos oli satannu lunta etettiin pihalta tontun jälkiä. Joulupukin kirjeet vietiin Myyrkallion mäkeen yhteen kiven koloon.

Joulu oli tietyst ”juhlia jaloja”. Kun aatto viimiseltä tuli, ei meinannu millään jaksaa oottaa joulupukkia iltaan ast. Aattoamuna isä ja Jouko otti jo pimiällä kuusen sisään sulaan. Sitä ei saannu kuitenkaan koristella ennenkun iltapäivällä, kun ratiosta tuli ”kuusta koristellessa”. Kummi alusti aamulla pulla- ja rieska- taikan. Tuoreet rieskat ja pullat anto hyvän hajun tupaan. Ruisleipä oli tehty jo aikasemmin ja kinkku oli paistunnu eellisen yön tuvan uunissa. Äiti tek rosolin ja Hippe koristel sen punajuurella komian punaseks värjättyllä kermavaaholla. Kermaa ei sillona ostettu, vaan se kuorittiin maitokannun päältä eikä sitä tietyst millonkaan ollut kun muutama lusikallinen.

Läävään mäntiin aattoiltana vähä aikasemmin kun tavallisest. Ratiosta alkoi kuulta jouluvesper, ja sitä ennen yritettiin keritä käy kaik saunassa. Joulupukki tuli aina aika myöhään; kello saatto olla jo yli seittämän. Meillä oli kyökin ja tuvan välissä pimiä porstua eikä millään meinannu uskaltaa männä sen läpi, jos vaikka sattus pukki just sillona tulemaan. Naiset laito kyökissä ruokaa pöytään, ja isä istu melkeen aina saunan jälkeen tuvan kiikutuolissa. Ei sitä malttannu olla paikallaan

tuvassa eikä kyökissä, vaikka miten pelotti männä porstuan läpi. Miä muistan sen tunteen, kun pääs tupaan ja isän syliin. Joulupukki oli aika pelottavan näkönen. Sillä oli lammashahkaturkki, sarkahousut ja tollukkaat jalassa. Naamarissa oli pellavaparta ja päässä karvahattu takoperin. Aina se kysyi enstään: onkos täällä kilttiä lapsia, ja siit se jako lahjat. Lahjoja ei ollut paljoa. Pari lahjaa miulle on jäännys mieleen. Miä tykkäsin kovast viinirypäleitä, ja kerran miä sain punasen pesuvain, mikä oli täys viinirypäleitä, ja miä sain yksin syyä ne kaik. Toinen lahja oli kuttaperkanukke, mikä laito silmät kiin.

Kirkkoon oli pitkä matka, eikä meiltä käyty joka jouluku kirkossa. Jonkuun kerran muistan ja sillona pit nousta jo kolmelta läävään. Kirkolla oli Suuressa pappilassa joka ikkunalla kaks kynttilää, ja se oli juhallisen näköstä. Isä haasto, että sen nuoruudessa ajettiin hevosilla kilpaa pois joulukirkosta Porolahen jäätä pitkin. Joulupäivä oltiin rauhassa kotona. Tapanin ajelulle mäntiin hevosella Erämaan kautta Tiilikkalaan Maila-tätille. Täti tarjos bebe-leivoksia, ja niitä sai hakia vintin rapusta lisään niin paljo kun jakso. Ne oli sellasta herkkua, että vaikka äiti kuin kielsi aina pit hakia lisään.

Joulun ja uuden vuoden välillä, joulun välipäivinä, piettiin aina pyhää. Sillona käytiin naapurissa ja naapurit kävi meillä meidän joulua kattomassa.

Lapsuudessa juhlapyhät toistu vuodesta toiseen perinteisest samantlaisina. Se anto jatkuvuuden ja turvallisuuden tunnetta.

*Husulassa maaliskuussa 2013
Marjatta Haaja-Seppälä*

Lannistettu kotiseutu

Eino Heikkilän talo Paatioissa kesällä 1939. Viljo Heikkilä ja Hellä Lahti kotitalonsa raunioilla 1.3.2003. Talosta on jäänyt yksi seinä pystyyn. Kuvat Hellä Lahden ja Viljo Heikkilän albumista.

Timo Yrjölä on tehnyt kulttuuriteon toimittamalla ja julkaisemalla uudelleen näköispainoksena **Aleksander Fredrik Aalbergin** kirjoittaman kirjan *Lannistettu kotiseutu*. Viime sodissa Virolahti menetti kunnan kaakkoisosan. Rajan itäpuolelle jäivät mm. Pitkäpaasi, Paatio, Martinsaari, Pajusaari, Laitsalmi, Orslahti, Tormoo, Kiiskilahti, Koskela, Alaurpala ja Yläurpala. Saarissa ja rantakylissä elanto saatiin etupäässä merikalastuksesta.

Paation Ympäristön Kalastajainseura halusi muistaa menetettyä kotikylää julkaisemalla tämän kirjan vuonna 1955. Kirjan kirjoittajaksi saatiin Etelä-Suomen Merikalastajain Liiton toiminnanjohtaja taloustirehtööri A. F. Aalberg. Taloudellisista syistä kirjan alkuperäinen painos jäi pieneksi, loppui nopeasti ja katosi markkinoilta.

Aalberg kirjoittaa hyvin elävästi ja mielenkiintoisesti nyt jo kadonneesta aikakaudesta ja elämänmuodosta. Hän kertoo hyvin tarkasti erilaisista kalastusmuodoista ja -ta voista sekä kesällä että talvella. Osansa saa myös hylkeenpyynti, joka kuului kalastusta harjoittaneiden elinkeinoon. Kirja on hieno dokumentti menneestä ajasta. Se on myös kunnianosoitus entisille virolahtelaisille ja heidän elinkeinolleen, merikalastukselle.

Kirjan toinen osa on Timo Yrjölä'n kirjoittama Aleksander (Santeri) Aalbergin elämäkerta. Se on samalla myös Viipurin läänin Merikalastajain Liiton sekä myöhemmin Etelä-Suomen Merikalastajain Liiton historia.

Santeri Aalberg syntyi Inkerinmaalla Lempaalassa 22.11.1897. Hän kävi koulua Pietarissa ensimmäiseen maailmansotaan ja vallankumouksen myrskyihin saakka. Hänen vanhempansa olivat olleet töissä Alaurpalaan hovissa ja ostaneet sen jälkeen maatilan Kiiskilahdesta. Talvella 1918 Santeri oli 20-vuotias ja asui kotitalallaan Kiiskilahdessa. Virolahti kuului punaisten alueeseen. Huhtikuun 18. päivänä Virojoella VPK:n talolla pidetyissä kutsunnoissa Santeri joutui punakaartiin. Hänet vietiin Haminaan. Sieltä matka jatkui junalla kohti Viipuria Kouvolan ja Taavetin kautta. Pulsan asemalla hän karkasi junasta ja palasi metsiä myöten kävellen Virolahteen. Hän kulki sen verran harhaan, että joutui Säkkijärven kirkolle, mutta jatkoi sieltä matkaa Virolahdelle Kiiskilahteen.

Asevelvollisuuden Santeri suoritti vuosina 1919–20 rannikopuolustuksessa miinanetsintälaiueessa.

Santeri opiskeli Pyterlahdessa Lounais-Karjalan kansanopiston yhteyteen perustetus-

sa Virolahden Kalastajakoulussa sen ensimmäisellä kurssilla 1922–23. Seuraavaksi hän kävi Uudenkirkon maamieskoulun harjoitteluihin ja jatkoi opintoja Kurkijoen maamiesopistossa vuosina 1925–26 valmistuen maatalousteknikoksi. Hänestä tuli sekä maanviljelyn että kalastuksen teoreetikko ja opettaja.

Hän toimi maatalousneuvojana Olun läänin talousseurassa vuosina 1927–29, kalatalousneuvojana ja sihteerinä Pohjanmaan Kalastajaseurojen Liitossa Kalajoella 1929–32. Viipurin läänin Merikalastajain Liitto perustettiin vuonna 1932. Santeri Aalberg valittiin uuden järjestön kalatalousneuvon ja sihteerin tehtäviin.

Santeri Aalberg työskenteli suurimman osan elämänsä Viipurin läänin Merikalastajain Liitossa. Se perustettiin kalastajaväestön taloudellisen aseman ja toimeentulon parantamiseksi ja henkisten harrastusten kehittämiseksi. Se harjoitti jäsenyhtymiin ja jäseniin kohdistuvaa käytännöllistä ja tietopuolista neuvontaa järjestämällä yleisiä kokouksia, opintokursseja sekä esitelmä- ja neuvottelutilaisuuksia. Liitto avusti jäseniään yhteisostojen ja -myyntien järjestämisessä, työskenteli pelastustoiminnan ja kalastusvakuutuksen sekä muun omaisuuden turvaamista tarkoittavien toimenpiteiden edistäjänä. Se teki myös viranomaisille esityksiä ja antoi lausuntoja, julkaisi ja levitti kalatalouskirjallisuutta.

Viipurin läänin Merikalastajain Liiton toiminnan länsirajana oli Pyhtää ja itärajana valtakunnan raja. Talvisodan aikana liiton toiminta hiljeni. Koivistolla sijainnut Aalbergin kotitalo, jossa myös liiton toimisto oli sijainnut, jäi Turun rahassa Neuvostoliiton puolelle. Talvisodan jälkeen Merikalastajain Liitto sai uudet toimitilat Haminasta. Jo vuonna 1941 Aalberg osti Kotkan Metsolasta omakotitalon, jossa myös Merikalastajain Liitto alkoi toimia.

Juhannuksena 1941 alkaneen jatkosodan johdosta Aalberg komennettiin Itä-Karjalan sotilashallinnon esikunnan käyttöön. Hänet sijoitettiin Vienen piirin kalatalousupseeriksi. Hänen tehtävänään oli hankkia armeijalle kalaa ruoaksi.

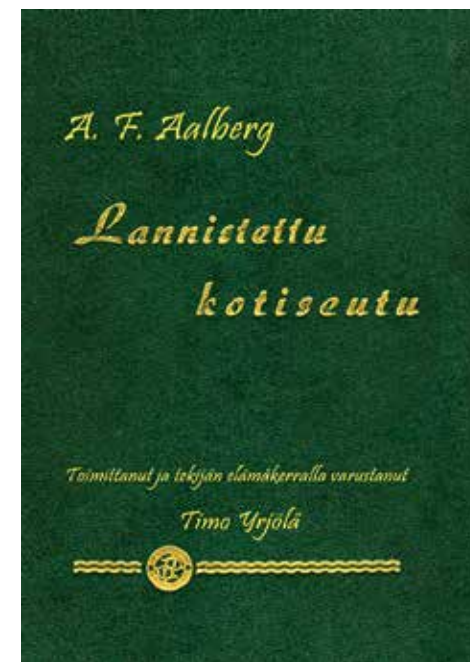
Liiton toiminta loppui sodan ajaksi ja

pääsi täyteen käyntiin vasta 1948. Koska Viipurin lääni oli kadonnut Suomen kartalta, otettiin liiton uudeksi nimeksi Etelä-Suomen Merikalastajain Liitto. Saloon perustettiin liiton toinen toimisto ja sinne palkattiin myös kalastusneuvoja. Liiton toiminta-alue laajeni Virolahdelta Turun seudulle.

1950-luvulta alkaen kalastus elinkeinona alkoi vaikeutua ja käydä kannattamattomaksi. Kalastusmuodot muuttuivat mm. troolikalastuksen myötä. Neuvostoliiton puolelle Huovarin alueella päästiin kalastamaan 1960. Myöhemmin myös Suursaaren lähistölä rajan takana saatiin kalastaa. Santeri Aalberg toimi yhtenä neuvottelijana rajantakaisten kalastusalueiden saamiseksi suomalaisten kalastajien käyttöön. Kalastus Huovarin alueella loppui vuonna 1997.

Santeri Aalberg jäi eläkkeelle 77-vuotiaana vuonna 1974. Hän kuoli 22.2.1984 ja on haudattu Virolahden hautausmaalle.

Jaakko Liukkonen

Kirjaa voi tilata Timo Yrjölältä sähköpostilla: timo.yrjola@taloverkot.fi tai puh. 0500 318851.

Yläurpala – kylä rajalla

Vasemmalta: Sofia Talsi, Paavo Talsi, Mikko Talsi, Abel Talsi, Tyyni Talsi, Anton Hono, Manda Talsi ja Edla Rikkola.

Ylä-Urpala-Seura julkaisi viime vuoden lopulla kirjan, jonka nimi on tämän jutun otsikkona. Monta kirjaa Virolahden rajantakaisista kylistä jää vielä puuttumaan. Korjat-koon joku, joka paremmin tietää, mutta en tiedä suurimmastakaan kylästä, Orslahdesta, vielä varsinaista kyläkirjaa julkaistun, runo-kirja kyllä. Samoin suurista kylistä Paationkin kirja loistaa poissaolollaan. Ala-Urpala on kirja ilmestynyt jo 1984. En tuota asiaa muuten tietäisi, mutta se löytyy tämän kirjan lähdeluettelosta. En toki mitään paineita halua lastata kenenkään niskaan, mutta hienoa olisi, jos lisää tällaisia kirjoja saataisiin aikaan.

Ennen kuin pääsen itse asiaan, täytynee vielä puuttua kylän nimen kirjoitusasuun, joka jo kirjan kannessa ja tässä jutussakin on ollut kahdessa eri muodossa, mistä voitaneen hätäisesti päätellä, että konsensukseen asiassa ei ole päästy. Virallisesti suositeltaneen muotoa Ylä-Urpala. Helpompi olisi

kirjoittaa Yläurpala. Jälkimmäinen muoto olisi mielestäni myös puolustettavissa sillä, että yhdysviivallinen muoto edellyttäisi, että jossakin olisi se Urpala, josta Ylä- ja Ala-Urpalat olisivat osia. Kylät ovat tai siis itse asiassa olivat itsenäisiä ja omaleimaisia kokonaisuuksia.

Kirjan nimi viittaa siihen, että kylä sijaitsi (nyt joutunemme taas käyttämään men-nyttä aikamuotoa) Virolahden ja Säkki-järven rajalla ja kuului ainakin 1400-luvulta Säkki-järven hallintopitäjään, mutta vuodesta 1812 Virolahteen. Seurakunta on kuitenkin aina ollut Virolahti. Jos kuitenkin palataan nyky-aikaan, kylän muinaisen alueen läpi kulkee valtakunnanraja niin, että sekä ns. Vaalimaan raja-asema (ainakin se vanha pytinki) että Venäjän puolen Torfjanovkan raja-asema ovat sen alueella. Heiluriliikettä takaisinpäin jatkaaksemme voimme todeta, että myös vuoden 1721 Uudenkaupungin raja kulki kylän halki, mutta se sinänsä häiritsi kylän elämää paljon vähemmän kuin nykyinen raja, joka on tuon vanhan elämän tuhonnut kokonaan. Toinen asia on sitten rajojen siirtelyyn vaikuttaneet tapahtumat.

Käteän otettuna kirja vaikuttaa ohuelta, mutta huolellisesti suunniteltu ulkoasu vetää puoleensa ja houkuttelee hetken tarkastelun päästä avaamaan kirjan. Niin kuin asiaan kuuluu, historiasta aloitetaan ja jo ennen muinaisten roomalaisten aikaa. Todetaan, että Ylä-Urpala oli noin 5000 eKr. jo kuivaa maata ja Urpalanjokikin kulki nykyistä uomaansa. Varsinaisia asuinlöydöksiä ei tuolta ajalta kuitenkaan ole tehty. Viime vuositu-hannen ensimmäisinä vuosisatoina kylä on kuitenkin vakituiseen asutuksensa saanut. 1300-luvulla kylä oli yksi Virolahden suurimista asutusseuduista (tässä tarkoitettaneen Virolahtea sellaisena alueena kuin se oli pi-täjänä olemassa vuodesta 1812 talvisodan

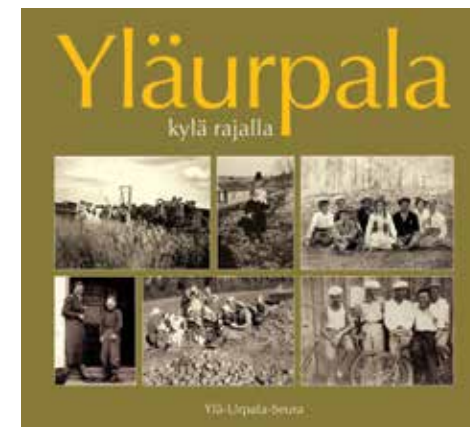
loppuun tai ehkä siihen asti kun Miehikkälä erosi omaksi seurakunnakseen 1887). Vuodesta 1336 lasketaan jo Virolahden kun-nan ja vuodesta 1370 seurakunnan olemas-saolo. Silloin alue kuului jo Ruotsin valtakun-taan, mikä tarkoitti lähinnä sitä, että asutus joutui veronkannon alaisuuteen ja uskontona oli roomalaiskatolisuus. Kuntia tosin nyky-merkityksessä ei ollut ennen kuin 1800-lu-vun loppupuolella. Käytännössä eri kuntaan kuuluminen vaikutti siihen mihin tarvittaessa mentiin kärkeille.

1500-luvulta ovat ensimmäiset kirjalliset dokumentit, joissa kylän nimikin mainitaan, ei tosin kylänä vaan nautakuntana ja totta kai verotukseen ja ilmeisesti lehmiin liittyvis-sä asioissa. Kylä olikin koko olemassaolonsa ajan leimallisesti maatalousvaltainen yhteisö. Sukututkijana tiedän, että kylästä löytyivät kirkonkirjojen sivuilta tilat nimeltä Keveri, Pisi, Rikkola, Rokka ja Töller. Näistä Pisi on se joka ensimmäisenä esiintyy asiakirjoissa.

Kartassa, joka esittää talvisotaa edeltävää tilannetta, ovat näistä mukana enää nimet Keveri, Rokka ja Rikkola. Nimianalyysin pe-rusteella voimme päätellä, että Pisi ja Töller on liitetty yhteen tilaksi, jota kutsuttiin Ho-viksi. Tiloina ne myös häviävät kirkonkirjois-ta ennen 1800-luvun puoliväliä. Itse asiassa myös Keveri oli näitä Hoviin yhdistettyjä ti-loja, mutta sukunimenä se jäi elämään. Ho-vin perustikin kirjamme mukaan 1842 Johan

Niemistön mäellä. Vasemmalta: Rauha Koskela, Sulo Rikkola, Tyne Koskela, Lauri Lautamies, Aino Niemistö ja Sylvi Piiparinen.

Alfthan, joka omisti jo Ala-Urpalan hovin. Hovin viimeiset omistajat olivat Häppilästä muuttaneen **Jaakko Talsin** jälkeläiset. Muut tilat olivat puolestaan jakautuneet ja nämä osat saaneet joko uusia asukkaita tai muuten vain vaihtaneet nimeä.

Kirja esittelee kylän elämää monipuolisesti ja kaikilta osin. Omina laatikoinaan tuo-daan esiin kylässä asuneita merkkihenkilöi-tä. **Johannes Takanenkin** ehti asua kylässä kolme ensimmäistä elinvuottaan ennen kuin hänen perheensä muutti Ala-Urpalan, ja on saanut isohkon laatikon. Muita, ei kuiten-kaan valtakunnallisesti niin merkittäviä, ovat mm. urheilumiehet **Väinö Koskela** ja **Matti Talsi**, rakennusalan puuhamies **Aimo Rokka** ja Ylä-Urpala-Seuran pitkäaikaiset vaikuttajat **Martti Talsi** ja **Tuula Kytö**.

Kirjassa on runsaasti kuvia ja ne ovat hyvälaatuisia. Minua huvittaa edelleen kan-nessakin oleva kuva, jonka ensin huolim-atomasti vilkaistuaani ajattelin esittävän mu-kulakivien asettelua. Vasta kuvateksti kertoi kyseessä olevan perunannostotalkoot. Pir-teän lisän kirjaan tuovat lehdistä leikatut il-moitukset ja muut leikkeet, jotka koskevat kylän elämää. Kirjan ovat toimittaneet **Siru Ahopelto** ja **Jaakko Liukkonen**, joista ensin mainittu on vastannut tekstistä ja jälkimmäi-nen taitosta ja muusta taiteellisesta vaikutel-masta. Lopputulos on onnistunut sekä sisäl-löltään että visuaalisesti.

Kari Niemelä

Loukkaannu vain kotona

Viime kesänä olimme eräänä torstai-iltana vierailulla ystävien luona Virolahden saaristossa. Vaimoni Else liukastui rantakalliolla, kaatui ja loukkasi nilkkansa. Vammutunutta jalkaa hoidettiin tukevalla Ideal-siteellä ja kylmillä, pakastimesta löytyneillä tuotteilla kuten vihannes- ja hernepusseilla. Jalalla ei voinut kävellä, ja nilkka turposi.

Seuraavana aamuna noin klo 10.00 lähdimme saaresta veneellä rantaan. Saavuimme mantereelle noin klo 10.30. Ajoimme autolla Virojoen terveyskeskukseen, jossa olimme noin klo 11.00. Vastaanotossa virkailija kertoi, ettei lääkäri enää tänään ota vastaan uusia potilaita mutta että terveydenhoitajalle sen sijaan pääsee. Terveydenhoitaja tutki jalkaa ja käski mennä lääkärin vastaanotolle Miehikkälän terveyskeskukseen. Virojoen terveyskeskuksesta potilas sai kynnärsauvat.

Olimme Miehikkälän terveyskeskuksessa noin klo 12.00. Pienen odottelun jälkeen lääkäri otti vastaan, tutki jalan ja lähetti potilaan Haminan sairaalan päivystykseen röntgenkuvasta ja mahdollista kipsausta varten. Ajoimme Miehikkälästä Haminaan.

Haminan sairaalaan saavuimme noin klo 13.00. Nilkka kuvattiin ja siinä todettiin murtuma. Röntgenlääkäri neuvotteli puhelimitse Miehikkälän terveyskeskuksen lääkärin kanssa. He katsoivat yhdessä röntgenkuvia netissä. Neuvottelun tuloksena potilas päätettiin lähettää Kotkan keskussairaalaan jatkotoimenpiteitä varten. Haminassa ei oltu varmoja siitä, pitääkö nilkka leikata vai ei. Ajoimme Haminasta Kotkan keskussairaalan tapaturma-aseman päivystykseen.

Hus Hussiin!

Tulimme Kotkan päivystyksen vastaanottoon noin klo 14.45. Täällä sanottiin ensimmäisen kerran, ettei jalan päälle saa yhtään astua. Reilun odottelun jälkeen sairaanhoitaja tuli sanomaan, ettei lääkäri löydä Hami-

nassa otettuja röntgenkuvia netistä. Lopulta ne kuitenkin löytyivät. Jonkin ajan kuluttua sairaanhoitaja tuli uudelleen kertomaan, että tämä on asia joka lääkärin itsensä pitäisi tulla kertomaan, mutta lääkäri lähetti hoitajan asialle. Asia oli se, ettei potilasta hoideta Kotkassa koska vakituinen asuinpaikkamme on Helsinki. Potilaalle annettiin röntgenkuvasta printattu paperivedos käteen ja sanottiin, että meidän pitää mennä Helsinkiin Töölön sairaalan tapaturma-aseman päivystykseen. Lähdimme ajamaan Kotkan keskussairaalaan kohti Helsinkiä noin klo 16.00. Kotkan keskussairaala on nykyään nimeltään Carea. Sillä on logonsa alla slogan: "Vastuu saa välittämään". Meidät Carea välitti Helsinkiin.

Vihdoinkin hoitoa

Saavuimme Töölön sairaalan päivystykseen noin klo 17.30. Siellä ihmeteltiin, miksei Kotka kipsannut jalkaa? Töölön sairaalan päivystyksessä aikaa kului runsaasti. Siellä jalka kuitenkin hoidettiin. Leikkausoperaatiota ei tarvittu. Jalkaan laitettiin kuuden viikon kipsi ja se röntgenkuvattiin. Siellä myös kirjoitettiin tarvittavien lääkkeiden reseptit. Lähdimme paluumatkalle noin klo 19.30. Matkalla kävimme hakemassa apteekista hoitoon määrättyä lääkettä.

Kotiuduimme mökillämme Virolahden Pyterlahteen perjantai-iltana noin klo 22.30. Matkailumme hoidon saamiseksi murtuneeseen nilkkaan oli kestänyt yli 12 tuntia. Olimme olleet mökiltä pois toista vuorokautta. Siellä lääkityksellä oleva 14-vuotias kissamme (lääkettä aamuin ja illoin kilpirauhasen liikatoimintaan) oli ollut yli vuorokauden ilman lääkettä. Kissa lopetti kaiken syömisen kokonaan ja kuoli sunnuntaina.

Tapaturmavakuutus korvasi kaikki lääkäri-, lääkke-, tutkimus- ja hoitokulu. Matkakuluja se ei korvannut. Omalla autolla ajoa kertyi

tuona perjantapäivänä 410 km. Jälkihoitoineen ja kontrollikäynteineen jalka aiheutti yli 500 km:n ajot. Haimme kilometrikorvausta oman auton käytöstä Kelalta. Hämmästyseksemme Kela korvasi tuon perjantapäivän eli 410 km:n ajot. Mutta kun virallinen kilometrikorvaus vuonna 2012 oli 45 senttiä/km ja lisämatkustajasta 3 senttiä/km, oli Kelan taksa 20 senttiä/km. Kelan mukaan 410 km:n matkakustannus oli 82,20 euroa, josta se korvasi 63,70 euroa. Muut jälkihoitoon liittyvät, omalla autolla tehdyt matkat jäivät alle omavastuun, eikä pysäköintimaksuja korvattu.

Uuden terveydenhuoltolain mukaan vuoden 2014 alusta voi jokainen valita hoitopaikan ja hoitohenkilökunnan julkisessa terveydenhuollossa mistä vain haluaa. Odottaako meitä siis sosiaalisen tasa-arvoisuuden kuri-mus eli Sotku?

Kanta on kova sana

Kansallisen Terveysarkiston ensimmäinen osa alkaa olla toteutumisillaan, kun sähköiset e-reseptit ovat tulleet käyttöön kaikissa ap-

teekeissa. E-reseptejä on kirjoitettu jo yli 10 miljoonaa kappaletta. Erään tuttavani omalääkäri uusi hänen verenpainelääkkeidensä e-reseptin. Apteekissa farmaseutti alkoi ihmetellä syytä, miksi lääkäri oli määrännyt tehokkuudeltaan kaksinkertaisen lääkkeen entiseen verrattuna. Mitään syytä lääkkeen tehon kaksinkertaistamiseen ei ollut. Apteekki otti yhteyttä lääkäriin, ja asia tuli korjattua. Jokainen voi käydä katsomassa omat e-reseptinsä Kansallisen Terveysarkiston (Kanta) sivuilta osoitteessa www.kanta.fi. Kirjautuminen tapahtuu pankkitunnuksilla. Kannattaa käydä katsomassa, siellä on hyvin selkeästi lueteltu omien lääkkeiden reseptit.

Kansallisen Terveysarkiston toinen osa on sähköinen potilastiedon arkisto. Sinne kirjataan terveystiedot, lääkäriissäkäynnit ja laboratoriotulokset jne. Potilastiedon arkisto on testauksessa Itä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Nykytilanteessa potilastiedot ovat hajallaan terveyskeskuksissa, yksityisillä lääkäriasemilla ja työterveyshuollossa. Kaikki potilastiedot ovat yhteen sopimattomien tietojärjestelmien päässä toisistaan. Puhumattakaan eri terveydenhoitopiirien erilaisista tietojärjestelmistä. Valtiontalouden tarkastusvirasto nuhteli taannoin kovin sanoin tietojärjestelmähankintoja: "Rahaa on tuhlatu silkaan tumpelointiin miljoonakaupalla ja aikaa vuosikymmeniä" (HS 22.5.2013).

Sote takkuaa pahasti

Työryhmä toisensa jälkeen pätkäilee soteuudistusta. Mitään edistystä asiassa ei ole tapahtunut. Ainuttakaan yksimielistä tai järkevää päätöstä ei ole saatu aikaan. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (Hus) sosiaali- ja terveydenhuollon potilastietojärjestelmää puuhataan Apotti-nimisellä jättihankkeella. Järjestelmän pitäisi olla valmis Husissa ja viidessä Hus-kunnassa vuonna 2018. Kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 450 miljoonaa euroa vuosikymmenessä (HS 22.5.2013).

Mielenkiinnolla jään odottamaan, tulee-ko Apotin jälkeen Abbedissa, Munkki, Nunnai vai Novii.

*Helsingissä 30.5.2013
Jaakko Liukkonen*

Sanomista

Vanhoja lehtileikkeitä, jotka koskevat Pihlajaa ja vähän muutakin Virolahtea. Tämänkertaiset leikkeet ovat 1800-luvulta.

— Kummallistesta jutusta tietää F. L. kertoo Wirolahdelta. Eräs nuori nainen oli hupun mukaan lo-
takuu alkupäivinä synnyttännyt kuol-
leen lapsen, jonka hänen vanhempansa
sunnuntaina lokak. 9 p:nä arkussa
saattoivat pitäjän parihuoneeseen, jos-
ta haudankaimaja kantoi sen hautaan.
Kun pappi kumminkin aavisti ehkä
lapsimurhan tässä tapahtuneen, wiettiin
ruumisarkku takaisin parihuoneeseen
ja asiasta ilmoitettiin ruunumiehil-
le. Kun sitten t. l. 5 p:nä lääkärin
kuvernörin määräyksestä piti toimit-
taa ruumiinleikkausta, niin huomattiin
arkun sisältävänkin ainoastaan—
rypyistä kyhätyn nukseen. Polistut-
kinnoissa tunnusti Liisa Tulkki teh-
neensä tämän petoksen pakoittaaksen-
sä uskottoman rakastajan ja täten nai-
misiin. Mitään lasta ei mainittu
naishenkilö lääkärin tarkastuksen mu-
kaan ole kostaan maailmaan synnyt-
tänyt.

Kotkan Sanomat 16.11.1887.

— Kanjafoulu-piirijato on äskentun-
takokouluessa Wirolahdella päätetty pan-
na toimeen, ennen tehdyn päätöksen
mukaan. Pyterlahden poikafoulu pää-
tettiin jättää kunnan wastaisia tarpeita
warten joko waiwaistaloksi eli kanjan-
opistohuoneeksi. Nawijoki, Mä- ja Ma-
pihlaja tulivat määrättyksi yhteen kou-
lupiiriin. Toiset piirit kaikki jäiwät
ennelleen. — Ham. S.

Wiipurin Sanomat 11.5.1893.

— Wiikne filmästä oli kai niillä
Pyhtäläisillä, jotka Wiipurin marffinoille
mennesään erehtyivät niin somasti, että
Wirolahden Alapihlajasta tähtyivätin
jamon pitäjän kirkolle. Täällä sitten wasta
heräsiwät etiesijään Pyterlahden kiewaria,
mutta tämän he wasta löysiwät, kun ajoi-
wat 7 wirstaa takaisin. Yksi hewonen oli
heiltä myöskin jamalla harhareijulla —
pudonnut.

Wiipuri 7.2.1894.

Haminan Sanomat 15.7.1892.

— Itoa rottoa on jo ilmestynyt
Wirolahdella. Eräällä talossa Mä-
pihlajan kylässä sairastaa tautia neljä
henkeä yht'aikaa ja wiidenteen lienee
tauti myöskin tarttunut. — Ham. S.
— Metsäwallea teli tuhoaan wiime-
maanantaina Wirolahden Yläpihlajan
ja Pyterlahden rajalla. Edellämäinitun
kylän metsää oli enemmän joutunut tu-
len uhriksi. — Ham. S.

Wiipurin Sanomat 24.6.1894.

— Asevelwollisuus-kutsunta Wiipurin lää-
nin 2:sa piiritunnossa tänä vuonna.
Wirolahden pitäjä, 14 p. Toukokuuta.
Maarpala. Hallikainen, Alesander Matti-
Hallikainen.
Paapi, Juhana Robert Juhananp.
Pyterlahti. Jiwari, Nieuu Antoninp.
Suori, Anton Malatlanp.
Nawijärwi. Jusu, Edward.
" Mäkelä, Konstantin Jaakonp.
" Iltä, Taneli Antinp.
Sätkäjäwi. Seppä, Herman Juhananp.
" Lewijäinen, Wilto Tanelinp.
" Mäskeli, Erit Matinp.
Tilittala. Wiltti, Matti Kaakonp.
Baalimaa. Kuokka, Emanuel Antoninp.
" Wärrä, Matti Mitonp.
" Wärrä, Erit Tanelinp.
Yläpihlaja. Haaja, Matti Tanelinp.
" Tulkki, Matti Tanelinp.
" Hyman, Elias Mitonp.
" Typpö, Wilto Tuomaanp.
" Panu, Juhana Tanelinp.
Yläurpala. Lautamies, Alesander Matinp.
" Koffa eli Harjula, Wiktor Juh-
nanp.

Tsaarin armeijan asevelwollisuuskutsuntoihin
määrättiin Yläpihlajasta Matti Tanelinpoika
Haaja, Matti Tanelinpoika Tulkki, Elias Mi-
konpoika Byman, Mikko Tuomaanpoika Typ-
pö ja Juhana Tanelinpoika Lanu.
Haminan Sanomat 19.4.1890.

— Torstaina tämän kuun 21 p:nä ta-
pahtuman pesänjaon tähden pyh-
dän kaikkia, jotka tietävät olewansa sii-
hen osallisia, tulemaan silloin etujansa
wastwomaan.
Wirolahden Yläpihlajassa, Maalis-
kuun 13 p:nä 1895.
Antti Eliassenp. Sihtä.
Eain nhalla
kiesletään propjilauttojen kulettaminen ja
seisottaminen Wirolahden pitäjään Hä-
meen ja Pellän kylän kalawesillä.
Wirolahdella 12 p. Maalisk. 1895.
J. Koolman.
kylän waltuutettu.

Haminan Sanomat 15.3.1895.

— Wirolahden Yläpihlajasta fir-
joitetaan meille. Eteenpäin sitä men-
nään Pihlajassafin mitä yhteispyrintöi-
hin tulee. Niinkuin „yhdistysten ja seu-
rojen aikalausi“ waatii perustettiin tän-
ne wiime wuoden lopulla kaffi seuraa:
Käsitö- ja lauluseura. Se ei ole, luul-
lakseni, mitään ihme tuo perustaminen,
mutta kun henkikin pysyy; se on wahan
kummallisempaa. Edellämäinitun seuran
hywäkki on jo pidetty pari iltamaakin,
joissa jälkimäinen sai lisää eloa — enäm-
män intoa. — Muutoinkin hymyilee
tällä wirta elämä. Rahdin ajot ovat
parhaimmassa wauhdissaan ja kylämme
haltaisewa tie wiilisee aamusta iltaan
propjiluormia. Tottako lienee, niin sa-
nowat ukot ansaitsewansa wiisimarffasen
päiwänosalta. Eikä itsellistenkään huoli
walituswirta lauleskella; heidän wa-
raltaan on tällä propjin nikkua waikka
häntä uisasaankin tekisiwät. Hywä on
kaffi — ja hywästi menee! J.

Haminan Sanomat 15.3.1895.

— Kelijalkaisen poikasen pyöräytti
muuan hautowa lano munasta tässä tuo-
noin Wirolahden Yläpihlajan kylässä.
Ham. S. Kirjeenwahtaja on kumminkin
unhoittanut kertoa, onko tuo toinen jalka-
pari selässä, niinkuin Münchausenin toi-
ralla, että woifi heittäytyä lewähtäneille
„tolpille“ kun toiset kannattimet wäjäh-
tävät.

Wiipuri 8.8.1895.

Löydetty.
Zärwentylän ja Rewerin väliltä maan-
tieltä marffina-iltana löydetty pieni waffia
pieni sarwinen roffa-lammas, jonka omistaja
saapi noutaa wilson sijalle allekirjoittaneelta
ilmoitusmatjun suorittamalla. — Wirolahden
Yläpihlajassa Lokakuun 15 p. 1895.
Suutari Juh. Wopanen.

Haminan Sanomat 18.10.1895.

Maaseuduilta.

— Wirolahden Yläpihlajan uusi kansakoulu vihittiin tarjottukseensa viime sunnuntaina 1 p. t. L. Roukura-kennus on sangen huolellisesti tehty ja mukava. Sen vihkintilaisuuteen oli kotoontunut suuri kansan paljous. Itse warfinaisen vihkintisen toimitti kirkkoh. M. Helenius, wirren 362 laulettua, puhumalla Ps: 143: 6 f. j. johdosta ja toivottaen lopuksi opettaja E. Rauppi-selle onnea ja suunausta hänen toimeen-sa tässä uudessa paikassa. Piirikunta-laisten puolesta toivotti opettajan ter-wetulleeksi tal. Manu Seppälä ja wi-mein puhui op. Rauppinen kolin ja kou-lun keskinäisestä suhteesta muutamia huomioon otettavia sanoja. Puhelben wälillä saatiin kuulla selo Yläpihlajan kylän laulukunnan neliäänistä, että opettajatar Anna Rauppinen soololaulua. Julkallisuus päättyi Maamme-laululla, johon paitti laulukuntaa, jottut plejös-täkin ottivat osaa. — Sam. S.

Wiipurin Sanomat 5.9.1895.

ILTAMA

toimeenpannaan

Pihlajan kansakoululla Syyskuun 15 p.
Vaihtelevalla ohjelmalla.

Alkaa kello 4 j. p.p.

Sisäänpääsy 40 p. lapsilta puolet.

Huom.! Kilpa-ammuntaa ja juoksua.

Virvokkeita saatavana.

Lopussa lähitalossa tanssi.

Toimikunta.

Haminan Sanomat 10.9.1895.

Kaikellaista.

— Heitti meni maailmalle, nimi jätelle jäi! Joulunen wiikko taasjepäin oli muuan maapallon talleaja Wirolahden Alapihlajassa propiniffarina. Emännästäpä puute loi liene ollut kos-tapa rupeji erästä Yläpihlajassa asu-woa itselliseskivaimoa wietottelemaan tainololanasensa ja ihmety siis ettei tuollainen „pohatilla“ saisi morsianta, jolla 10 tuhatta markkaa on rahaa pan-tiesja torfoja taswomassa! Waan mor-siamellapa oli wastuksia woitettavana, ettei woinut niin äffipäätä taulutusselle päästä. Häneltä näet puuttui perunfir-jaa. Waan pääseehän sitä fiitä pältä-hästä, arweli wain morsian ja firjoi-tutti perunja, joiden arwo nousi lähes 6 markkaan. Morsian lun näin oli asi-anja walmistunut, näti julgo olewan parasta pötkiä maailmalle. — Sywästi waan! Heitti läksi maailmalle, nimi jätelle jäi!

Haminan Sanomat 18.10.1895.

Huutokauppoja.

Tukki- ja propsi-metsän myynti.

Julkisella huutokaupalla, Tahvo Riihelän perill. tilalta, Alapihlajan kylässä Wirolahden pitäjässä, myy-dään tukki- ja propsimetsä mainit-tuin perillisten talossa Alapihlajassa tämän huhtik. 30 p:nä klo 11 päi-vällä, enimmäen tarjoavalle, käteisel-lä rahalla. Mainittu tukki ja propsi-metsä koetetaan myydä yhdessä e-rittäin, tahi tilan kanssa yhdessä. Holhoja ja holhouslautakunta pidät-tää tarpeellisen ajan huutojen tut-kimista varten, jotka se sitten joko hyväksyy osaksi, tahi kokonaan eli hylkää. Jos tilan myyntiä ei tehdä, annetaan se samassa tilaisuudessa arennille.

Wirolahdella 20 p. Huhtik. 1896.

Holhouskunnan puolesta:

A. Harjunen.

Kotkan Sanomat 2.5.1896.

Jonnat&Donnat Junnut&Jannut

NUORTEN SIVUT

Nuorten ja lasten kirjoituskilpailuun ei tullut yhtään kertomus-ta. Myöskään julkaistavia lasten piirustuksia ei ole tullut tun-gokseen asti. Toivon teidän lähettävän lastenne ja lastenlastenne piirustuksia julkaistavaksi. Samoin toivon, että kannustatte nuoria piirtämään sarjakuvia. Myös pienet kertomukset ovat tervetullei-ta. Piirustukset, kirjoitukset ja sarjakuvat voi lähettää osoitteeseen: Riku Tulkki, Tulkintie 9, 49960 Ala-Pihlaja tai sähköpostiin: riku.tulkki@gmail.com.

Riku Tulkki

Oona Tulkki (9 v.): Ketunpesä

Lotta Apell (9 v.): Sienimetsässä.

Lähetä sarjakuvasi osoitteeseen:

Riku Tulkki, Tulkintie 9, 49960 Ala-Pihlaja ta riku.tulkki@gmail.com

MUSIIKIN PAULOISSA

Wirta Rock Virojoella

Viihde, mutta aurinkoinen sää keräsi viime kesänä jo toista kertaa järjestettävään Wirta Rockiin suuren joukon niin nuoria kuin vanhojakin rockin ystäviä kuuntelemaan letkeää musiikkia. Tällä kertaa lasten Wirta Rockissa viihdyttivät Uppo-Outo & Kumiankat mukaan tempaavilla lyriikoillaan.

Wirta Rockiin olivat saapuneet myös sisokokset Minea ja Kiira Tulkki kaverinsa Netta Ikosen kanssa.

– Viime vuoden rockissa oli todella kivaa, joten tälläkin kertaa oli päästävä, tytöt hehkuttavat yhteistuumin.

Tytöt olivatkin ottaneet kunnon otteen ja rokanneet Uppo-Outon ja Kumiankkujen tahdissa niin kuin kunnon rockissa konsanaan.

– Mulla on tosi kuuma, koska oon tanssinut koko ajan, Kiira toteaa.

Netan ja Minean mielestä oli todella

kivaa, että nuoremmillekin järjestetään monipuolisesti tapahtumia. Muista Virolahti-viikon tapahtumista tytöt mainitsivat Vellin cupin, jonne kaverukset olivat ottaneet osaa jalkapallojoukkueensa kanssa.

Hieman toisenlaisella otteella rock-tapahtumaan olivat saapuneet Leevi Eriksson ja Konsta Sirola Tuusulasta sekä virolahtelainen Lassi Hanski. Pojat olivat vierailleet monissa Virolahti-viikon tapahtumissa, mutta tämä oli kuitenkin se kaikista odotetuin tapahtuma koko viikolta. Kaverukset pitivät Uppo-Outo & Kumiankat -yhtyeestä sekä alueella vallinneesta oikeasta konserttitunnelmasta. Meininki oli poikien mielestä hyvä, johon Leevi tokaisi, että parhainta oli nauraa laulu-

Tapahtumaan osallistui runsaasti yleisöä.

Kiira Tulkki (vas.), Netta Ikonen ja Minea Tulkki olivat tyytyväisiä siitä, että nuoremmillekin on järjestetty monipuolisesti tapahtumia.

Leevi Eriksson (vas.) ja Konsta Sirola Tuusulasta sekä virolahtelainen Lassi Hanski jäivät konsertin jälkeen pelaamaan korttia.

jen hauskoille jutuille.

Leevi, Konsta sekä Lassi olivat varautuneet viettämään aikaa konserttialueella myös tapahtuman jälkeen. Vaikka sadepilvet uhkaavasti lähenivätkin, pojat iskivät korttia kuumalla asfaltilla ja pohtivat yhdessä seuraavista rock-tapahtumista. Tulevaa kesää he odottavatkin kovasti.

– Joukkoon saisi tulla myös tunnetumpia artisteja ja esiintyjiä voisi olla useampana päivänä, juttelivat Lassi ja Konsta.

Tämä pistettäköön mieleen. Tänä vuonna Wirta Rockia ei järjestetä, mutta Klamilan satamassa on 13.7.2013 merellinen Fish and soul -tahtuma klo 14–24. Luvassa on kalaa monessa muodossa, leikkimielisiä kilpailuja sekä puuhaa lapsille ja perheille. Illan hämytyessä kuullaan myös musiikkia useiden bändien esittämänä.

Teksti ja kuvat Riku Tulkki

*Konsertin päätteeksi monet riensivät hakemaan esiintyjien nimikirjoituksia ja hankki-
maan itselleen levyjä ja muita fanituotteita.*

UUTTA HARRASTUSTA ETSIMÄSSÄ

Kati Jelekäinen (vas.)
ja Virpi Vertainen
vetävät tai jí -kursseja.

Mestarin opeilla **tài jí** 太極拳 (tài jí quán)

Hektisen yhteiskunnan ympäröimänä innostuin ottamaan selvää rentoutuksesta ja mieltä avartavista lajeista sekä hoidoista. Yksi laji nousi ylitse muiden – itämaisiin taistelulajeihin kuuluva tai jí. Päätin ottaa selvää, mitä tai jín harrastaminen todellisuudessa on. Taustaoletuksia tästä mysteerisestä sekä eksoottisesta lajista löytyy populaarikulttuurista niin lastenohjelmien kuin erilaisten ulkomailta tuotujen esineiden myötä. Näihin oletuksiin ja lajin saloihin minut perehdyttivät **Virpi Vertainen** ja **Kati Jelekäinen** ITC-CA (International Tai Chi Chuan Association) Finland ry:stä.

Kiinalaisesta filosofiasta lähtöisin oleva tai jí, on laji, joka ei pyri väkivaltaisiin liikkeisiin kuten monet muut taistelulajit. Liikkeiden

muodostus perustuu vastavoimiin Ying & Yang. Tai jí harjoitellaan mestarin oppien mukaan. Liikkeiden tekemisessä tavoitteena on sulavalinjainen liikkuminen, rennosti, mutta ei veltosti. Monissa liikkeiden nimissä esiintyy eläinten nimiä, esimerkiksi kultainen kukko, käärme ryömii, torju apina. Katin mukaan liikkeet tulevat luontoa ja eläimiä tutkimalla.

– Voidaan ajatella, että kropasta löytyy yhtymäkohdat esimerkiksi linnun siipiin levittämällä kädet tai muodostamalla kämmenistä käärmeen pään, toteaa Kati.

Tärkeintä on kuitenkin liikkeiden tyyneys ja hallitsevuus. Kun katselin tyttöjen tekemiä sarjoja, olin aivan häkeltynyt niiden sulavalinjaisuudesta ja innoissani siitä, kuinka ne

muodostavatkaan aidon näköisiä tilanteita luonnon eläimiin verrattuna.

Muoto, joka virtaa

Lajilla on pitkät perinteet Kiinasta, jossa se oli alun perin vain pienten piirien harrastus. Omia taitoja ei haluttu tuoda esille, sillä suvut pitivät voimiaan salaisuuksina, jotta voisivat voittaa toisensa. Tästä taistelulajista on nykypäivään mennessä kehittynyt väkivallaton laji, jossa tavoitteena on oman itsensä löytäminen ja muodon harjoittaminen. Lajin suosio sen alkuperämaassa on kuitenkin laantunut vuosien mittaan, mutta Euroopassa ja Suomessa lajia kohtaan on havaittavissa suurta innostumista.

– Kiinassa yhteiskunta on nopeiden muutosten kourissa, eivätkä vanhat perinteet pysy ihmisten mukana vaan jäävät valitettavasti unholaan. Kiinassa tai jī on tällä hetkellä lähinnä eläkeläisten harrastus, Virpi pohtii.

Sekä Virpi että Kati ovat olleet uskollisia lajille jo reilut viitisen vuotta, mutta mieltävät itsensä silti aloittelijoiksi.

– Eniten tässä koukuttaa haasteellisuus. Tuntuu, että opin koko ajan uusia asioita, joita kokoon jo opitun perustan päälle, tuumii Virpi.

Tai jī on nimittäin elämänpitäinen harrastus, matka, jonka myötä opitaan hallitsemaan kehoa ja mieltä. Virpin ajattelee, että laji vaatii harrastajaltaan paljon motivaatiota ja erityisesti sitoutumista, mutta se myös antaa paljon. Hän sanookin:

– Koskaan ei ole tarvinnut lähteä treeneistä ikään kuin tyhjin käsin, vaan mieli on aina ollut rauhoittunut ja avoin.

Tai jīn opit perustuvat mestari **Chu:n** ohjeisiin. Mestaria ei palvota, mutta häntä kohtaan muodostuu ajan myötä tietynlaisen kunnioitus. Mestari on kaikkien oppien takana, ja kaikki seuran opettajat käyvät säännöllisesti hänen opissaan, jotta vanha perinne säilyisi. Tässä lajissa harjoitetaan siis kolmiosaista sarjaa. Sen oppiminen kestää keskimäärin kaksi vuotta. Sarjaa kutsutaan muodoksi, joka on virtaava, hidas ja pyöreä liikesarja. Tässä jokainen ymmärtää sen, kuinka kärsivällinen ihmisen täytyy olla. Yksinkertaista tämä ei ole, liikkeiden välillä valitsevat erot täytyy oppia tuntemaan. Sarjan oppimisen jälkeen muotoa syvennetään vuosi toisensa jälkeen yhä tarkemmaksi, ja portaittain päästään lajiin yhä syvemmälle.

Eroon kropan ongelmista

Tai jīa harrastetaan nykyään terveydellisistä syistä. Fysioterapiaa opiskelevan Katin mukaan neurotiede on kehittynyt, ja meditaation tärkeyttä aivoille on tutkittu loistavien tuloksin. Hän lisää, että lajista on myös apua

niin reumakipuihin, vastustuskykyyn kuin nivelillekin. Kukaan ei aloita harrastamaan tai jīa taistelullisista syistä.

– Ihmiset haluavat päästä eroon kehon ongelmista. Elämän hektisyys on yksi syy, jonka vuoksi myös täällä Suomessa tai jīn harrastamisesta on tullut suosittua, Kati tuumaa.

Hän jatkaa kertomalla ihmisten monisuorittamisesta ja kiireestä:

– Ei osata rentoutua eikä asettua aloi-

Alkuperäinen Yang-tyyli kertoo jo nimensäkin perusteella yhteydestä Yang-suvun tai jī -perinteeseen. Mestari **Yang Shou Chung** 1910–85 (legendaarisen mestari **Yang Cheng Fu'n** 1883–1936 vanhin poika) perusti vuonna 1953 Hong Kongissa ITCCA:n ajatuksenaan turvata Yang-suvun taijin vuosisatojen saatossa kehittyneet opetukset ja säilyttääkseen tai jīn korkean tason. Yang-suvun mestareista löytyy lisätietoa esim. englanninkielisestä wikipediasta. Mestari **Chu King Hung**, joka oli siis Yang Shou Chungin oppilas, sai vuonna 1973 luvan alkaa opettaa alkupeleistä Yang-tyyliä Euroopassa. Mestari Chu on Euroopassa toimivan ITCCA:n mestari, jonka yksityisopissa kaikki alkuperäisen Yang-tyylin eurooppalaiset opettajat käyvät, jotta opetuksen taso säilyisi korkeana.

Tai jīssa on monia eri tyylisuuntia, jotka pohjautuvat eri sukujen ja eri mestarien oppeihin ja perinteisiin. Eri tai jī -tyylit voivat siis olla hyvinkin erilaisia, vaikka päämäärä on sama.

leen. Ikään kuin puristetaan itsestä kaikki ulos ja väsähdetään.

Tai jī on tästä syystä myös hyvä harrastus niille, jotka haluavat elämänsä järjestystä ja tasapainoa. Liikkeitä voidaan testata ja harjoitella yhdessä parin kanssa, mutta muihin karatelajeihin verrattuna ei ole vastustajaa, vihollista. Mielenkiintoista on myös se, että jos parin kanssa harjoitellaan esimerkiksi torjuntaa, saa toinen pehmeästä iskusta enemmänkin voimaa kuin menettäisi sitä. Muissa karatelajeissa sen sijaan iskusta enemmänkin vaurioitutaan.

Lajin harrastus nousussa

Tytöt arvelevat tai jīlle tulevaisuudessa tasais-ta suosiota ja toivovat yhä useampien löytävän lajin. Nykyään harrastajia on täysi-ikäisistä aina vanhuksiin asti. Uusia harrastusryhmiä syntyy eri puolilla Suomea ajoittain.

– Lajin tasaisen suosion syy on ehkä siinä, että se ei ole samankaltainen trendi kuin esimerkiksi zumba, johon harrastajat kyllästytävät ajan mittaan, tytöt pohtivat.

Itse sain lajista todella myönteisen kuvan, ja ajan kuluessa saatan kokeilla sitä uudestaan. Kenties jään koukkuun syväliisiin liikesarjoihin? Jos itsekkin innostuit, niin tytöt vinkkaavat sinut alkutekijöiksi etsimään lajista lisää tietoa vaikkapa kirjoista tai Internetistä. Äläkä mieltä aiempaa taustaasi, sillä tai jī on niitä harvoja lajeja, joka yhdistää todella monia ammattikuntia ja kulttuurillisesti erilaisia ihmisiä. On aiteja ja tyttäriä, kavereita ja eri sukupolvia. Joten reilusti vaan yrittämään! Kati haluaa vielä muistuttaa, että jokainen huomaa lajin omakseen vain sitä kokeilemalla, eikä se tosiaan onnistu pelkäämään YouTube-videoita katsomalla. Virpin mielestä tärkeintä on omata kärsivällisyys ja säännöllisyys lajiin aikoville.

Kenties meidänkin suvussamme voisi nostaa päätään jokin aivan uusi ja eksoottinen harrastus, joka olisi suosiossa vielä vuosituhansienkin päästä?

*Teksti ja kuvat
Riku Tulkki*

Osta sukuseuran tuotteita

Hannu Tulkki • Liisa Ahonen: Virolahden Tulkkien kuusi sukupolvea Kantavanhemmat, kymmenen sukuhaaraa ja 38 sukua

Nyt saatavana täydennetty
ja tarkistettu laitos.
Hinta 15 euroa + postikulut

Sukuseuran pinssi

Sukuseuramme vaakunakilvestä on valmistettu rintamerkki eli pinssi. Merkin punaisella emalipohjalla on kultainen leijonankäpälä, kuten vaakunassammekin. Koko on 11 x 12 mm. Hinta 8,50 euroa + postimaksu.

T-paita ja lippis

T-paita sukuseuran tekstillä ja vaakunakilvellä. Värity: musta ja vaaleanharmaa, koot: S - XXXL. Hinta 15 euroa. **Lippis**. Värity: musta ja harmaa. Hinta 10 euroa. Molempiin lisäksi postikulut. Varaukset ja tiedustelut: Juha Tulkki, puh. 044 304 6230 tai sähköpostilla: juha.tulkki@gmail.com

Vaakunataulu

Virolahden Tulkit -sukuseuran värillinen, A4-kokoinen, kullanvärinen kehyksin varustettu vaakunataulu. Hinta 5 euroa/kpl.

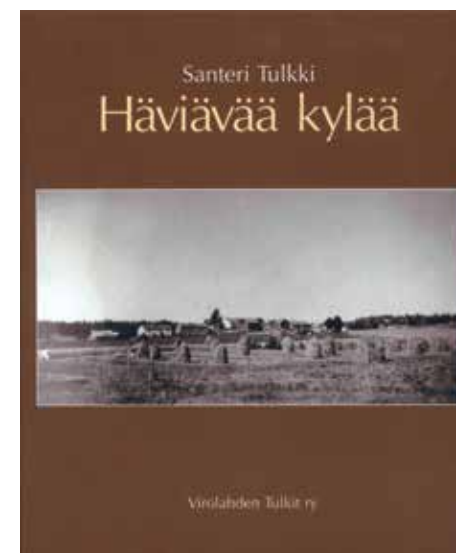

Lehtemme irtonumerot

Virolahden Tulkit -lehteä on nyt ilmestynyt yhdeksäntoista numeroa. Vanhoja numeroita on vielä rajoitetusti jäljellä. Niitä voivat niin suvun jäsenet kuin muutkin kiinnostuneet ostaa. Hinta 3 euroa ensimmäinen kpl, 2 euroa seuraavat samalla kerralla ostettuina. Postimaksu lisätään.

Kahviservetit

Sukuseuran vaakunalla varustettuja, tyylikkäitä kahviservettejä. Kata merkkipäivien tai muiden juhlien kahvipöytä hienoilla serveteillä, joihin on painettu oman sukuseurasi kultainen vaakuna. Servetit myydään 20 kappaleen pakkauksissa. Hinta 8 euroa/pakkaus.

Häviävää kylää -kirja

Santeri Tulkin aikanaan kirjoittama kuvaus Yläpihlajan kylästä ja sen asukkaista on tärkeä ja arvokas perusteos jokaiselle suvun kotikylästä ja omasta suvustaan kiinnostuneelle. Sukuseuran julkaisema, ulkoasultaan näyttävä kirja on painettu Gummeruksen kirjapainossa. Jäännösvaraston kappalehinta on alennettu 5 euroksi. Postituskuluina peritään 3 euroa.

Tuotteita saa ostaa Kalle J. Tulkilta, puh. 050 410 5225 tai kalle.tulkki@pp.inet.fi.

Tärkeitä päiviä

Kuva Niko Tulkki

Lähetä tälle palstalle kuvia suvun juhlista, ristiäisistä, rippijuhlista, häistä, syntymäpäiviltä tai jostain muusta tärkeästä tapahtumasta. Liitä mukaan kuvassa olevien henkilöiden nimet ja muut tiedot. Kuvat ja tekstit voit lähettää kirjeenä tai sähköpostissa Jaakko Liukkoselle tai kenelle tahansa hallituksen jäsenelle. Osoitteet löytyvät sivulta 55.

Lehtemme nuorten palstan toimittaja Riku Tulkki painoi ylioppilaslakin päähänsä 2.6.2012. Iltalehden lukijat äänestivät poikien sarjassa Rikun kevään 2012 tyylikkäämmiksi ylioppilaiksi.

Pekka Ripatti täytti 85 vuotta 25.9.2012. Kuvassa vasemmalla Pekan siskot Helmi Syväsalmi (89) ja Terttu Raunio (82). Pekka keskellä ja oikealla puolisonsa Ritva-Liisa Ripatti.

Kuva Tuula Kytö

In memoriam

Lasse Juhani Topo kuoli 18.6.2012 Haminassa. Hän oli syntynyt 9.8.1934 Vehkalahdella ja kuului Antti Tahvonpoika Tulkin, myöh. Nopasen sukuhaarassa Helena Antintytär Nopasen sukuun.

Elsa Elma Liikkanen kuului Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaaraan ja Eerik Sipinpoika Tulkin sukuun, sekä Juho Tahvonpoika Tulkin sukuhaaraan ja Juho Juhonpoika Tulkin sukuun. Hän oli syntynyt Virolahdella 19.8.1925 ja kuoli Vantaalla 6.10.2012.

Paavo Tulkki Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta ja Eerik Sipinpoika Tulkin suvusta sekä Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta ja Mikko Tahvonpoika Tulkin suvusta kuoli 29.1.2013. Hän oli syntynyt Virolahdella 25.9.1937.

Salme Hellin Kautto Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta ja Eerik Sipinpoika Tulkin suvusta sekä Juho Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta ja Juho Juhonpoika Tulkin suvusta kuoli 9.3.2013. Hän syntyi Virolahdella 20.2.1927.

Eila Margit Tulkki-Pietikäinen Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta ja Mikko Tahvonpoika Tulkin suvusta kuoli 14.4.2013. Hän oli syntynyt 4.1.1920 Jaalassa.

In Memoriam

Eila Tulkki-Pietikäinen 1920–2013

Eila Tulkki syntyi Jaalassa, Paljakan kylässä 04.01.1920 **August** ja **Saima Tulkin**, os Alastalo, toisena lapsena. Paljakan kylä sijaitsi suuriin järviin lukeutuvan Vuohijärven luoteisimmassa lahdenpohjukassa, komeissa harjumaaisemissa. Paljakalle oli ominaista kaunis, monimuotoinen luonto ja kirkkaat vesistöt. Isä August oli Paljakan koulun opettaja, lahjakas monessa suhteessa, myös yhteiskunnallisesti hyvin aktiivinen. Saima-äiti kuului vanhaan Poterin sukuun, myös äidillä oli taiteellisia taipumuksia.

Koti, kulttuuri ja kaunis luonto loivat pohjan Eilan elämän valinnoille, ne rakensivat pohjaa elämäntutkimukselle ja arvomaailmalle. Jaalan varhaishistoria eri kausineen, vuosisatoja paikallaan säilynyt asutus, kulttuurihistoria, etenkin Ruotsin vallan aika myöhemmin kiinnostivat. Aikajaksoon liittyi erikoinen vuoden 1790 tapahtuma, jolloin kuningas Kustaa III yöpyi rajaretkellään esivanhempiensa Mäentalossa. Mäentalosta tuli tällöin rälsstitila.

Itsenäistymisen kansalliset tuulet ja ensimmäiset vuosikymmenet loivat isänmaallista henkeä ja jättivät merkittävän jälkensä Eilan arvomaailmaan. Luonnonrakkaus ohjasi Eilan ammatin valintaa. Eila aloitti opintonsa Helsingin yliopistossa, josta hän valmistui

26-vuotiaana agronomiksi. Ensimmäinen työpaikka löytyi läheltä Paljakkaa Mäntyharjun yhteiskoulusta. Mäntyharjun kaunis luonto laajoin luonnonpuistoinen tekivät voimakkaan vaikutuksen; täällä syntyi valtaosa Eilan runokokoelmista. Mäntyharjulta löytyi aviopuolisokin, kirkonkylän kansakoulun opettaja **Niilo Pietikäinen**.

Opettajan tyttärtä kiinnosti myös opettaminen: näin Eila siirtyi muutaman vuoden päästä takaisin yliopistoon jatkamaan opintojaan nyt biologiassa. Valmistunutta filosofian kandidaattia kiehtoivat yhä syvemmin biologian aihepiiri ja tutkimukset. Filosofian lisensiaattitutkinnon hän suoritti sittemmin vuonna 1978, 58-vuotiaana.

Elämäntyönsä Eila Tulkki-Pietikäinen teki Savonlinnan seminaarissa ja opettajan koululaitoksessa biologian ja maantieteen, aluksi myös maatalouden lehtorina vuosina 1953–1983. Seminaarissa useammalla, varsinkin sen johtajalla, oli samanlainen arvopohja kuin Eilalla. Näin elämäntutkimus rakentui yhä syvenneville arvoille; Jumala, isänmaa, koti, velvollisuus, vapaus ja vastuu ja lähimmäisenrakkaus – tämä myös näkyi keskusteluissa, kannanotoissa, kirjoituksissa ja suhtautumisessa kaikkiin lähimmäisiin ja luontokappaleisiin. Uusi Seminaarirakennus valmistui vuonna 1960. Seminaarin vihkiäiset olivat joulukuussa 1963. Tilaisuus oli huomattava kulttuuritapahtuma, jossa juhlan säveltaiteellinen päänumero oli Eilan sanoittama kantaatti *Vuossatain Virta*.

Eila oli hyvin vaatimaton, valoisa ja avoin luonteeltaan, itse hän hoiti omaa talouttaan ja siihen liittyviä askareitaan viimeisiin päiviinsä saakka. Eila sai kotonaan Savonlinnassa 12.04.2013 vakavan sairauskohauksen, jonka seurauksena hän menehtyi Mikkelin keskussairaalassa sunnuntai-iltana 14.04.2013. Eila oli kuollessaan 93-vuotias.

Perhekuva Imatran kosken partaalla. Kuvassa vasemmalta Saima, August, Eila, Aarre, Ahti ja Aapo Tulkki.

*Jukka T. Tulkki
Eila Margit Tulkki-Pietikäisen veljenpoika*

Paavo Tulkki 1937–2013

Muisto lapsuudestani: syksyinen ilta on jo tummentunut, ja kotimme olohuoneen nurkasta kuuluu tuttu virtakytkimen napsahdus. Vaimeaksi hiipuva hurina käynnistää sähköisen soittopelin. Isäni on taas asettunut Hammond-urkujensa ääreen ja vetelee soittimensa säätötangoista ilmoille tunnelmaan sopivia saundeja. Alkuverryttelyksi tulee muutama jazzhenkinen kappale. Ehkä *Red Roses for a Blue Lady*, *On the Sunny Side of the Street* tai *Laura*. Urkujen lämmin ääni vaikenee hetkeksi ja soittaja kaivaa esille Helsingistä Hammaslääkäripäivien reissulta haetun nuotin. **Tomaso Albinonin** *Adagion* sävelet täyttävät talon. Tuumaan nuoren musiikkiopistolaisen itsevarmuudella: sehän alkaa jo sujuu!

Isäni **Paavo Tulkki** syntyi viisilapsisen maanviljelijäperheen kuopuksena 25.9.1937. Maatalon askareet ja varsinkin taitavan **Mikko**-veljen kättentöiden seuraaminen lienevät herättäneet isän kiinnostuksen kaikenlaiseen rakenteluun. Kun Paavo valmistui ylioppilaaksi Haminan Yhteislyseosta, tarjoutui hänelle mahdollisuus jatko-opintoihin. Elämänuraksi valikoitui hammaslääkärin työ. Siinä ammatissa yhdistyivät käsillä tehtävä askarointi ja monet uudet haasteet.

Virojoen kansakouluun liittyi eräs tapahtuma, jolla oli kauaskantoisia seurauksia. Opettaja määräsi Paavon toimimaan järjestäjänä. Parikseen hän toivoi **Lehtisen Sirkka-Liisan**. Tästä alkanut parin yhteistyö huipentui myöhemmin yhteiseloksi ja perheen perustamiseksi. Meitä sisarusia perheeseen syntyi kolme.

Paavo Tulkki valmistui Helsingissä hammaslääkäriksi vuonna 1964. Ensimmäinen toimipaikka Rantasalmella tarjosi nuorelle perheelle turvallisen sosiaalisen ympäristön. Muistan rantasalmelaisia suurina persoonina ja avarakatseisina maailman tutkijoina. Tällaisten ihmisten läsnäolo onkin siunannut perhettämme ja vanhempiani jatkossakin.

Työelämässä tapahtui 1960-luvun lopulla suuria mullistuksia. Siirryttiin uuteen järjestelmään terveyskeskuksineen ja muine byrokrattisine luomuksineen. Isäni kaipailla usein

entisiä hyviä aikoja, jolloin lääkärin ja potilaiden suhde oli monella tapaa mutkattomampi ja suurempi.

Kaipuu lähemmäs kotiseutua johti perheen Lappeenrantaan vuonna 1968, ja vapaa-ajan vietto varten hankittiin mökki-paikka Virolahdelta, Hanskin kylän Suurniemestä. Mökistä tulikin varsinainen unelmien täyttymys, ja sinne matkattiin aina kun se oli mahdollista. Lappeenrannan kodin remontitöissä ja varsinkin eläkkeelle siirryttyä rakennetun uuden mökin pystytyksessä saivat isäni kädet paljon kaipaamaansa työtä. Hän oli taitava tekijä, joka jätti aina siistin ja harkitun työn jäljen. Oli sitten kyseessä hampaanpoisto tai kattopanelin naulaaminen.

Paavo Tulkki oli mukana Lions-klubin ja Lappeenrannan Kerho ry:n toiminnassa. Suomen Hammaslääkäriliitto piti hänet ajan tasalla hammaslääketieteen uusimmista virtauksista ja vapaa-aikanaan tämä innokas musiikin harrastaja osallistui Lappeenrannan kulttuurielämään mm. teatteriesitysten aktiivisena seuraajana. Työelämän jäätyä taakse sai Kansallisten Seniorien Haminan osasto Paavo Tulkista aktiivisen puheenjohtajan.

Eläkepäivänsä isäni vietti äitini kanssa Haminan ja Hanskin mökin maisemissa. Elämä rauhoittui ja päättyi tämän vuoden alussa, ennen kuin mökkikausi oli edes alullaan. Saattelimme isän rakasta mökkikitä pitkin 16.2.2013 Virolahden kirkolle asti, jossa Albinonin tutut sävelet johdattelivat hänet viimeiselle matkalleen.

Pekka Tulkki

Virolahden Tulkkien sukuseuran hallitus 2009–2013

Valittu varsinaisessa sukukokouksessa 1.8.2009

Kuva Tuula Tulkki

Puheenjohtaja:

Heikki Anton Tulkki

Juho Sipinpoika Tulkin eli Liikkasen sukua, Mikko Sipinpoika Tulkin eli Krouvin sukua sekä Maria Antintytär Tulkin sukua eli Antti Mikonpoika Talsin / Tulkin haaraa Laivalahdenkaari 26 B 21, 00810 Helsinki
Käsi puh. 040 558 8737
heikki.tulkki@kolumbus.fi
(Kuvassa 4. vas.)

Varapuheenjohtaja:

Marjatta Haaja-Seppälä

Maria Juhontytär Lahden sukua eli Elias Eerikinpoika Haajan haaraa sekä Mikko Tahvonpoika Tulkin sukua Välipellonkuja 7, 49510 Husula
Käsi puh. 040 747 4118
marjatta.haaja-seppala@kympp.net
(2. vas.)

Sihteeri:

Liisa Ahonen

Eerik Sipinpoika Tulkin sekä Juho Juhonpoika Tulkin sukua Tammistonkatu 15 B 30, 01520 Vantaa
Käsi puh. 050 367 6052
liisa.ahonen@kolumbus.fi
(1. oik.)

Muut hallituksen jäsenet:

Jaakko Liukkonen

Sukuseuran lehden päätoimittaja Eerik Sipinpoika Tulkin sukua Punakiventie 3 as. 41, 00980 Helsinki
Puh. (09) 321 4661 kotiin
Käsi puh. 0400 489 285
jaakko.liukkonen@netti.fi
(3. oik.)

Juha Tulkki

Eerik Sipinpoika Tulkin ja Juho Juhonpoika Tulkin sekä Anna Tahvontytär Tulkin sukua Tulkintie 9, 49960 Ala-Pihlaja
Käsi puh. 044 304 6230 tai 0400 754 676
juha.tulkki@gmail.com
(1. vas.)

Jukka T. Tulkki

Mikko Tahvonpojan sukua Pohjoiskaari 40 as. 7, 00200 Helsinki
Käsi puh. 050 571 0010
jukka.tulkki@welho.com
(2. oik.)

Reetta Väänänen

Helena Antintytär Nopasen sukua eli Eerik Matinpoika Nopasen haaraa Suokatu 24 A 40, 70100 Kuopio
Käsi puh. 0440 697 233
reetta.vaananen@gmail.com
(3. vas.)

Virolahden Tulkit ry

Pankkiyhteys FI72 5172 3340 0073 14

Virolahden Tulkkien vaakuna
Suunnittelija Tero Tulkki